

Világ proletárjai egyesüljete!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 143. SZÁM

ARA : 50 FILLÉR

VASÁRNAP, 1955. JUNIUS 19.

Mai számból:

A DISZ II. kongresszusának levele az MDP Központi Vezetőségéhez (2. oldal) — A DISZ II. kongresszusának felhívása a magyar ifjúsághoz (3. oldal) — Három művezető a termelés növeléséért (4. oldal) — Boldog emberek között (5. old.) Gond és öröm (6. oldal)

A Magyar Önkéntes Honvédelmi Szövetség megyei értekezlete

Ez év február 28-án a Magyar Szabadságharcos Szövetség és a Magyar Repülő Szövetség országos választmányának egyetemes ülése kimondta a két szövetség egyesülését, és egy új szövetség létrehozását. A két szövetség egyesítésére a párt KV titkárságának 1955. január 24-i határozata alapján került sor. Ez a határozat elemezte és értékelte a két szövetség munkáját, és kimondta, hogy a honvédelmi tömegsport további megújítása és kiszélesítése érdekében a Magyar Szabadságharcos Szövetséget és a Magyar Repülő Szövetséget egyesíteni kell.

A párt Központi Vezetősége és az országos választmány határozatának szellemében megindult megyénkben is két szervezet egyesítésének gyakorlati végrehajtása. Megyei, majd járási kibővített választmányi üléseken, aktívértekezleteken megtörtént az egyesülés kimondása és az ideiglenes elnökségek megválasztása. Ezek a küldöttértekezletek, illetve a végleges elnökség megválasztásáig hivatottak a szövetség szervezeteinek irányítására. Ezután kezdődött meg a Magyar Önkéntes Honvédelmi Szövetség első országos konferenciájának előkészítése, melynek során ma érkezünk el a megyei küldöttértekezlethez.

Az értekezlet feladata, hogy értékelje a Szabadságharcos Szövetség II. kongresszusa óta eltelt négy esztendő munkáját és meghatározza azokat a feladatokat, amelyeket végre kell hajtani, hogy a Magyar Önkéntes Honvédelmi Szövetség széles tömegszervezetté váljon megyénkben.

Igen jelentősek azok az eredmények, amelyeket a szövetség az alapszervezetek számának és a taglétszámának növelése terén elért. Nagymértékben megnőtt a szövetség népszerűsége, ismertté vált megyénk egész lakossága, főképpen a fiatalok körében. A DISZ-szel való együttműködése meghozta a várt eredményt. Az ifjúság széles tömegei bekapcsolódtak a két szövetség munkájába és részt vettek az elméleti és gyakorlati oktatásban, a különböző körökben, a szövetség által, vagy a DISZ-szel közösen rendezett lövés, járőr és egyéb sportversenyeken.

A szövetség lehetőséget biztosított a kört végzett és alapképzéssel rendelkező fiatalok továbbképzésére a klubok megalkotásán keresztül, ahol színvonalas szakmai képzést lehet sajáttíthattak el és versenyezhetnek a klubok csapataiban.

Ma már négy klub működik megyénk székhelyén, melyek komoly eredményekkel és versenyeken elért első helyezésekkel büszkélkedhetnek. Az egyesülés, az országos konferencia előkészületei megmozgatták szervezeteinket, tagságunkat. A küldöttválasztó taggyűléseken és járási küldöttértekezleteken lelkes hangulat alakult ki, több versenykihívás és termelési felajánlás született az országos konferencia tiszteletére.

Az eredmények mellett hibák is voltak szövetségünk munkájában. Legfőbb hiba a politikai nevelőmunka, a tömeg közötti végtelen agitációs munka elha-

nyagolása, amelynek következtében nem tudtuk bevonni a honvédelmi tömegmunka különböző ágaiba a megye fiataljainak széles tömegét. Ez aztán gátjává vált mindkét szövetség további fejlődésének. Akadályozta a munkát az is, hogy a honvédelmi munkával két önálló tömegszervezet foglalkozott, ami megosztotta az erőket. Emellett hibák mutatkoztak a szövetség egyes vezető szerveiben, az oktatási munka minőségében és a tagság nevelésében is.

Súlyos hiba volt az is, hogy alapszervezeteink jelentős része nem élt egészséges, szervezett életet, csak kiképzéssel és sporttal foglalkozott.

A Magyar Önkéntes Honvédelmi Szövetség létrehozása a honvédelmi tömegmunka egységes, egy központi szervből való irányítását jelenti, ami véget vet az eddigi megosztottságnak. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy az ifjúság egy szervezet keretében tudja elsajátítani mindazt, ami szükséges ahhoz, hogy felkészüljön a néphadseregben való szolgálatra, jól képzett védelmezője lehessen országunknak. Tehát a lehetőség megvan a további jó munkához, csak ki kell használnunk azt, végre kell hajtani azokat a feladatokat, amiket a párt KV határozata alapján a mai értekezlet megjelöl számunkra.

Melyek ezek a főbb feladatok? Elsőrendű feladatunk tagságunk mozgósítása a párhatározatok végrehajtására, a népgazdasági tervek teljesítésére, a termelés növelésére, az önkéntesség csökkentésére, az aratás, cseplés, begyűjtés időben való elvégzésére, a mezőgazdaság szocialista átszervezésének elősegítésére. Nevelőmunkánk másik feladata a párt és a Szovjetunió iránti hűség, a néphadsereg megszerettetésére való nevelés. Meg kell javítani a vezető szervek munkáját, hogy azok több gyakorlati segítséget adjanak az alapszervezetek jó munkájához. Törekedni kell a kiképzés számcsökkentésére is, mert jelenleg megyénkben elmaradott és lefelé eső terület. Különösen lövés, ejtőernyős, vitorlázó és motoros repülés, valamint modellezés terén kell növelni a résztvevők számát. Ki kell segíteni a fiataljaink részéről igen kedvelt harci túrákat, céllovás és járőr, a pákozdi ifjúsági és egyéb sportversenyek megrendezését.

A fenti, szövetségünk előtt álló feladatok végrehajtása áldozatos munkát követel a vezető szervektől, elvtársaktól. Éppen ezért nagyon fontos, hogy olyan elvtársak kerüljenek a szövetség megyei vezető szervébe, a választmányba, akik szívesen vállalják ezt a munkát.

Feladataink elvégzéséhez minden lehetőségünk megvan. Segít bennünket a párt, a DISZ, a néphadsereg, az egész dolgozó magyar nép — csak a szövetség vezetőin múlik, hogy olyan munkát végezzenek megyénkben, amellyel állandóan erősítik néphadseregünket, szabadságunk, békénk, függetlenségünk védelmezőit.

Pető Béla,
a MÖHSZ ideiglenes megyei elnöke

Dicső pártunknak a DISZ édes gyermeke!

Rákosi Mátyás elvtárs felszólalása a DISZ II. kongresszusán

A DISZ II. kongresszusának péntek délelőtti ülésén a fiatalok forró lelkesedésétől kísérvé emelkedett szólásra Rákosi Mátyás elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének első titkára. A tanácskozás résztvevői hosszasan ünnepelték a szónoki emelvényre lépő

Rákosi elvtársat — ünnepelték nagy pártunkat, amely erőt nem kímélve harcol a magyar ifjúság jövőjéért, a béke megvédéséért, a szocializmus felépítéséért.

Rákosi Mátyás elvtárs felszólalásában ezeket mondotta:

Kedves Elvtársak! Ifjú Barátaim! Engedjék meg, hogy mint a budapesti DISZ egyik küldötte, én is igénybevegyem a hozzászólóknak engedélyezett időt. (Nagy taps.) Mindjárt előljáróban fel akarom hívni a DISZ kongresszus figyelmét arra az általános érdeklődésre, amelyet ez a kongresszus nemcsak pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja tagjai, hanem az egész dolgozó nép körében kellett. Az egész ország figyel most arra, amit itt, ebben a teremben a dolgozó ifjúság színe-virága mond és tervez. Mindenki számára világos, hogy ez a kongresszus és határozatai új határkövet jelentenek a DISZ fejlődésében.

Nagy figyelemmel kísértük különösen az utolsó hónapokban a DISZ fejlődését és igaz örömminkre szolgált, hogy a teltek és a számok a DISZ további erősödéséről, új lendületéről adtak hírt. Itt elsősorban a termelésben elért nagyszerű eredményekre gondolok, mert ezek a legjobb mutatói a jó DISZ-munkának. Ha szabad nagy forradalmi költőnk, Petőfi szavait egy kicsit variálni: a legszebb szónoklatnál is többet beszél a tett — mondjuk a jelen esetben az a kétszáz-húszezer tonna szén, amit a diszisták terven felül juttattak a magyar dolgozó népnek, a szocializmus építéséhez, a béke megvédéséhez.

szisztáink, akik az iskolákban és az egyetemeken dolgoznak, legyenek tudatában annak, hogy nekik is meg kell feszíteniük az erejüket ahhoz, hogy az elmúlt húsz hónap hibáit kijavítsák, az elmaradást behozzák.

Terveink teljesítésével kapcsolatban itt néhány talpraesett és helyes felszólalás mutatta, hogy milyen jelentősége van annak, ha a diszisták jól dolgoznak. En csak egyetlen felszólalásra hivatkozom, Pozsonyi Tibor elvtárséra, aki elmondotta, hogy kezdetben mennyire lekezeltek őket. De amikor nekigyürkőztek a munkának, tanulmányozták a szovjet módszereket és a végén 280 százalékot értek el, akkor ugyanazok, akik kezdetben felülről lefelé „kisécsémeztek” őket, jelentkeztek a brigádjukba munkára. Meg vagyok győződve róla, hogy ez a példa nem egyedülálló.

Különösen fontos most, az új ötéves terv küszöbén, hogy a dolgozók elsajátítsák az új technikát, a fejlettebb műszaki tudást. Semmi kétség, hogy ebben a tekintetben a mi diszistáink,

a fiatalok előnyben vannak. Bennük még nincs úgy begyökerezve a régi, az ő fejük jobban fog, könnyebben tanulnak, és ha megértik a fejlettebb technika, a fejlettebb termelés jelentőségét, meg vagyok győződve róla, hogy nagy lökést fognak adni új ötéves tervünknek, melynek feladatai között ott van a szocializmus alapjainak lerakása, a szocializmus építése nemcsak városban, hanem a falun is.

A DISZ az utóbbi időben jelentősen megerősödött

Ugyanakkor nem lehet lebecsülni az ifjúsági szövetség számcsökkentését sem. Tény, hogy közvetlenül a kongresszus előtti időben a DISZ taglétszáma 165 000-re emelkedett. Ezen belül például Somogy megyében, amely sok tekintetben elmaradottnak számított, az utolsó hónapokban a taglétszám majdnem 50 százalékkal nőtt. Tehát jelentős fejlődésről van szó. Ez annál örvedetesebb, mert tudvalévő, hogy

Nemcsak arról van szó, hogy vissza kell állítani a népgazdasági terv tekintélyét. A termelési tervek maradéktalanul teljesíteni, s ahol lehet, túl kell teljesíteni, meghozza pontosan minden mutatójával együtt — úgy, hogy a termelékenység nőjön, az önköltség csökkenjen, hogy javuljon a minőség. Takarékoskodni kell minden téren, mert bizony eddig ennek elég gyakran az ellenkezője történt. Vissza kell állítani az állampolgári fegyelmet, a munka- és a technológiai fegyelmet is és ezen a téren különösen a fiatalokra, a diszistákra számítunk. Vonatkozik ez természetesen az iskolákra, az egyetemekre is. Az utolsó 20 hónapban elég kár esett ott is és a mi di-

6—8 hónappal ezelőtt a DISZ a jobboldal és a jobboldali elhajlók pergőtűzében állott és bizony a pártunk teljes mellet kellett kiállni a DISZ-ért, hogy megmutassa mindenkinnek: a DISZ pedig a mi édes gyermekünk, nem hagyjuk cserben, ellenkezőleg, teljes erővel támogatjuk.

(Hosszantartó, ütemes taps. Eljen a párt! Hurrá! DISZ, DISZ! Hurrá! felkiáltások. Mindenki feláll.) Az azóta eltelt hónapok azt mutatják, hogy a DISZ ezektől a támadásoktól nem gyengült, ellenkezőleg, szorosabban zárta sorait, új fejlődésnek indult és ez a legmegfelelőbb válasz minden hasonló támadásra.

A beszámolóban és a hozzászólók szavaiban is megfelelő helyet kapott a szocialista építés, a termelés kérdése. És itt nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy milyen óriási jelentősége van számunkra az ifjak példamutatásának. Ez különösen azért fontos, mert hiszen az utolsó 20 hónapban azoknak a jobboldali hibáknak a következményei, amelyek pártunk és népi demokráciájának életének különböző területein jelentkeztek, bizony a termelésben is alaposan megmutatkoztak, és e bajok kijavításában nagy szerep vár a mi lelkes diszisztáinkra.

A mezőgazdaság szocialista átépítésén belül a legfontosabb a tsz-mozgalom

Itt áttérek a mezőgazdaság szocialista átépítésének néhány kérdésére. Helyes, hogy a DISZ kongresszusa olyan széles teret szentelt a mezőgazdaság szocialista átépítésének. Egyre világosabb, hogy ez a parasztság felébredésének és ezzel együtt a szocializmus építésének egyik legfontosabb soronkövetkező kérdése. Azért határozta el ezt a múlt évben pártunk kongresszusa és ezért fordít ekkora figyelmet rá a DISZ jelenlegi kongresszusa.

A mezőgazdaság szocialista átépítésén belül természetesen a legfontosabb a termelőszövetkezeti mozgalom.

Elsősorban erre kell a hangsúlyt helyezni és ebben a tekintetben ezen a kongresszuson nincs is hiba. Az a benyomásom azonban, amikor elolvastam a DISZ kongresszusának beszámolóját és a hozzászólásokat, hogy az elvtár-

sak a döntő kérdés mellett kissé elhanyagolják a nem kevésbé fontos tényezőket, amelyek ugyancsak a mezőgazdaság szocialista szektorának további fejlődésével kapcsolatosak: az állami gazdaságok és a gépállomások ügyét.

Nálunk a mezőgazdaság szocialista átépítésének egyik gátlója éppen az, hogy a gépállomások, s különösen az állami gazdaságok nem állnak feladatuk magaslatán. Az állami gazdaságoknak mintagazdaságoknak kellene lenniük és mindenki tudja, hogy bizony ettől még messze vagyunk. A gépállomásokon is van elég megoldatlan nehézség. Ha ezen a téren nem tudunk alapos változást előidézni, akkor lassabban fog fejlődni a termelőszövetkezeti mozgalom is, annak ellenére, hogy

ma már alig van megye, ahol (Folytatás a 2. oldalon)

Rákosi Mátyás elvtárs felszólalása a DISZ II. kongresszusán

(Folytatás az 1. oldalról)

ne lenne 10-20 vagy 30 olyan mintatermelőszövetkezet, ahol a vak is láthatja, hogy a termelőszövetkezet milyen fölényben van az egyéni dolgozó parasztagazdaság fölött.

Ezért szeretném a DISZ kongresszus figyelmét felhívni arra, hogy a falu, a mezőgazdaság szocialista átépítésében ne hanyagolják el a géppálmások és az állami gazdaságokat sem.

Amennyire fontos, hogy minden termelőszövetkezetben ott legyen a DISZ szervezet és mindenütt, mint a párt jobbkézre segítse előrevinni a fejlődést, ugyanolyan fontos, hogy minden géppálmáson és minden állami gazdaságban ugyancsak ott legyen a DISZ szervezet

és ne csak jó munkájával, hanem tagjainak általános magatartásával segítsen kiküszöbölni a hibákat, segítsen megvédeni a társadalmi tulajdont, harcoljon lazaságok, a normalizációs, a bércsalás ellen, de a szabadság, a kocsmazás és más hibás, káros jelenségek ellen is.

Nagyon helyes, hogy a DISZ kongresszusának beszámolója kellően hangsúlyozza az egyéni dolgozó parasztság fiatal és lányait, az egyéni dolgozó paraszti ifjúsággal való foglalkozás fontosságát. Ez még hosszú esztendőknél keresztül — amíg lényegében a parasztság túlnyomó többsége át nem áll a szövetkezetek termelésre — fontos kérdés lesz. Nagyon helyes, hogy ezen belül még külön szövegeket a parasztlányokkal való foglalkozásról. Nekünk olyan DISZ kell a falun, amelybe a szülők nem-

csak a fiaikat engedik el, sőt kilyágyal: a klerikális reakció befolyásának megnövekedése a falun és különösen az iskolákban, a nacionalizmus, a sovinizmus megnövekedése az ifjúság — nem csak a tanuló ifjúság, hanem a sportoló ifjúság között is; a proletár-internacionalizmus szellemének bizonyos háttérbe szorítása. Ezeket a kérdéseket sokkal elősebben kell felvetni, mint ahogyan az elvtársak jelenléte teszi, mert ezeken a csatornákon keresztül a régi rend, a régi szellem utat talál az ifjúsághoz. És ha erre nem mutatunk rá élesen és nem hívjuk fel rá a diszisták figyelmét, akkor ezek csendben tovább tenyésznek, tovább burjánznak, és végül óriási károkat okoznak.

A gyárakban, amint erre Szakali elvtárs beszámolójában rámutatott — gyakran, hogy úgy mondjam „vonzó” formában jelentkeznek a bajok, a hibák. Azok a bizonyos „vidám tolvajok”, meg „tréfás fenegyerek”, akik ügyesen, enyves kézzel lopták az állam, a köz tulajdonát, és akiket nem lepleztek le idejében, egyik-másik fiatalnál még olyan gondolatot ébresztettek, hogy „ezek bizony talpra esettek”, „ezek értik a módját”, hogyan lehet könnyen élni.

Az ilyen szellem ellen elvtársak, a gyárakban, de mindenütt teljes erővel fel kell venni a küzdelmet.

Elvárjuk minden öntudatos diszistától, hogy bátor kiállással, megalkuvás nélkül lépjen fel az olyan jelenségek ellen, amelyek aláássák népi demokráciánk jövőjét, azt a jövőt, amit éppen a diszistáknak, a mi ifjúságunknak építenünk.

(Nagy taps.)
Még egyszer ismétlem: A bátor kiállítás rendkívül fontos azoknak a jobboldali hibáknak a felszámolásában, azoknak a kapitalista csökevényeknek a leküzdésében, amelyeket a márciusi határozat feltárt, leplezett és elutasított. Különösen a diszistáktól várjuk el, hogy bátran szembe forduljanak minden ellenséges megnyilvánulással, jelentkezzenek az iskolákban, az egyetemen, az irodalomban, a munkában, a szövetkezetben, vagy a falun. Bátor kiállással mutassák meg, hogy kell a fiatal munkásnak, a fiatal értelmiséginek jobb jövője, a szocializmus építése érdekében határozottan, harcosan, önfeláldozóan, példamutatóan fellépni. (Taps.)

Rá akarok mutatni a kongresszus nemzetközi jelentőségére is. Egymásután álltak fel itt a DISZ példaképeink, a szeretett

Mindannyian büszkék vagyunk úttörőinkre

A döntő kérdés itt is az, hogy milyen vonzóerőt képes a DISZ a fiatalokra gyakorolni. Mindnyájan tudjuk, hogy az ifjúság nem csak dolgozni akar. Az ifjúság bővére, tele van életkedvvel, tettvággyal, felesleges energiái vannak s ezek túladását tanulásban, kultúrában, táncban, énekekben, sportban is kifejezésre akarja juttatni. A DISZ az ifjúság minden ilyen igényét okosan, helyesen, a szocializmus építésének hatalmas sodrában beegyeztetve elégítse ki. De a legfontosabb vonzóerő a munkában, a termelésben elért eredmény! Ez fogja a DISZ-t milliós szervezetté tenni! Ha jól dolgoznak a műhelyekben, jól tanulnak az iskolákban és példamutatóak lesznek a falun, a termelőszövetkezetben, akkor a milliós taglétszámot hamarosan el fogjuk érni. Még egyszer ismétlem, hogy a legfontosabb a példamutatás, a legvonzóbb a tett, ez hat legerősebben a fiatalokra falun is, városban is. Ezzel kapcsolatban szeretném felvetni az úttörők ügyét.

Mindannyian büszkék vagyunk a mi helyes, derék úttörőinkre.

A magyar népi demokráciának s ezen belül a DISZ-nek egyik legsikerültebb, legkedvesebb, legvonzóbb szervezete kétségkívül az úttörőszervezet. Ebben azt hiszem valamennyien egyetértünk. Tudjuk azonban azt is, hogy bizonyos törés következik be akkor, amikor az úttörők 14 éves korukban elhagyják az általános iskolát és kilépnek az életbe, vagy tovább tanulnak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy sokan e lelkes úttörők közül, akik nyolc esztendőn keresztül a párt, a DISZ, a népi demokrácia vezetésével és segítségével szépen, egyenletesen fejlődtek, valahogy megakadnak, amikor 14 éves korukban át kellene lépniük a

DISZ-be. Ezt a kérdést gondosan tanulmányozni kell a DISZ-nek, mert itt van az egyik oka annak, hogy a DISZ nem vált eddig valóban milliós tömegszervezetté.

Olvastam Mundi Zsuzsa elvtársnő kongresszusi felszólalását arról, hogyan tudták megszervezni, hogy náluk az úttörők szinte kivétel nélkül beléptek a DISZ-be. Az ilyen tapasztalatokat általánosítani kell és gondoskodni kell arról, hogy az úttörők szinte kivétel nélkül és zökkenő nélkül 14 éves koruk után átélhessenek a DISZ-be.

Ez a feladat nem könnyű. Jól elő kell készíteni erre őket is, a DISZ-t is, de

ha meg tudjuk oldani ezt a feladatot, akkor meglátják majd az elvtársak, hogy a DISZ gyökerei megerősödnek

és az a cél, amelyet szervezeti téren magunk elé tűzünk, sokkal gyorsabban és hamarabb valósul meg. Kérem, hogy a kongresszus és a DISZ megválasztandó Központi Vezetősége az eddiginél sokkal nagyobb súlyt helyezzen erre a kérdésre. Beszéltem már arról, hogy az utolsó húsz hónapban sok kárt okozott egész népi demokráciánknak a jobboldali elhajlás. Az elvtársak ismerik pártunk márciusi határozatát, amely a jobboldali hibákat felfedte és szétzúzta. De hiba volna azt hinni, hogy egy határozat magában véve elég hosszú hónapok hibáinak kijavítására, különösen, ha a hibák kispolgári csökevényekkel és kapitalista maradványokkal szervesen összefonódtak. És ezért a DISZ-en belül is elevenen kell tartani ezt a kérdést. Annál inkább, mert hiszen a DISZ-en belül is érezte hatását ez a jobboldali elhajlás, különösen az iskolákban, az egyetemeken. Hogy csak néhány tényre mutassak rá, amikről itt a kongresszus is tár-

lyalt: a klerikális reakció befolyásának megnövekedése a falun és különösen az iskolákban, a nacionalizmus, a sovinizmus megnövekedése az ifjúság — nem csak a tanuló ifjúság, hanem a sportoló ifjúság között is; a proletár-internacionalizmus szellemének bizonyos háttérbe szorítása. Ezeket a kérdéseket sokkal elősebben kell felvetni, mint ahogyan az elvtársak jelenléte teszi, mert ezeken a csatornákon keresztül a régi rend, a régi szellem utat talál az ifjúsághoz. És ha erre nem mutatunk rá élesen és nem hívjuk fel rá a diszisták figyelmét, akkor ezek csendben tovább tenyésznek, tovább burjánznak, és végül óriási károkat okoznak.

Az ilyen szellem ellen elvtársak, a gyárakban, de mindenütt teljes erővel fel kell venni a küzdelmet.

Elvárjuk minden öntudatos diszistától, hogy bátor kiállással, megalkuvás nélkül lépjen fel az olyan jelenségek ellen, amelyek aláássák népi demokráciánk jövőjét, azt a jövőt, amit éppen a diszistáknak, a mi ifjúságunknak építenünk.

(Nagy taps.)
Még egyszer ismétlem: A bátor kiállítás rendkívül fontos azoknak a jobboldali hibáknak a felszámolásában, azoknak a kapitalista csökevényeknek a leküzdésében, amelyeket a márciusi határozat feltárt, leplezett és elutasított. Különösen a diszistáktól várjuk el, hogy bátran szembe forduljanak minden ellenséges megnyilvánulással, jelentkezzenek az iskolákban, az egyetemen, az irodalomban, a munkában, a szövetkezetben, vagy a falun. Bátor kiállással mutassák meg, hogy kell a fiatal munkásnak, a fiatal értelmiséginek jobb jövője, a szocializmus építése érdekében határozottan, harcosan, önfeláldozóan, példamutatóan fellépni. (Taps.)

Rá akarok mutatni a kongresszus nemzetközi jelentőségére is. Egymásután álltak fel itt a DISZ példaképeink, a szeretett

A mi ifjúsági mozgalmunk bátran és büszkén követi vezetőjét, a pártot

Azt is megállapíthatom, hogy a kongresszus fokozta azt az egészséges kölcsönhatást, amely mint az indukciós áram, újabb erőket hoz létre. Számunkra új erő forrása a külföldi elvtársak megállapítása, hogy

a mi ifjúsági mozgalmunk, a népi demokráciának ez a fontos, jövőt teremtő ereje egészséges, lelkes, harcra kész, példamutató és bátran, büszkén követi vezetőjét, a pártot.

(A küldötték helyükről felállva, lelkesen éltetik a pártot.)

A külföldi elvtársak viszont, amikor majd hazamennek a saját országukba, elmondják mindazt, amit ezen a kongresszuson és a kongresszuson kívül tapasztaltak s ez is hozzá fog járulni hazájukban az ifjúság új győzelmeihez, új sikereihez. A proletár-nemzetköziség nyilvánul meg mindebben és örülök neki, hogy a mi diszistáink — szemben az

A DISZ II. kongresszusának levele az MDP Központi Vezetőségéhez

A DISZ II. kongresszusa levelet küldött a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségéhez, amelyben a többi között a következőket írják a fiatalok:

Kedves Elvtársak!

A Dolgozó Ifjúság Szövetségének II. kongresszusa, szervezeteünk minden tagja, váiamennyi hazáját szerető magyar ifjú és leány nevében forró hálával és ragaszkodással köszönti a Magyar Dolgozók Pártját, pártunk Központi Vezetőségét.

A magyar ifjúság további felemelkedésének az lehet az egyetlen útja, amelyet a párt mutat, amelyet a párt vezet. Ezen az úton járni szövetkezetünknek legnagyobb hivatása. Ezért mindent megteszünk, hogy ifjúságunknak a párthoz való ragaszkodása népiünk és szövetkezetünk üdvére végzett tettekben mutakozzék meg. Magasra emeljük a hivatásunkat, hogy az egész dolgozó ifjúságot odaadott harcosává tegyük a szocializmus építésének, a második ötvenes terv teljesítésének.

Arra törekszünk, hogy a magyar fiatalok mindenütt ott legyenek, ahol legtöbb a tennivaló, ahol kemény helytállásra és áldozatra van szükség. Kettőzött erővel lelkesítjük majd az ifjúságot a szocialista munkaversenyben való részvételre, az új technika elsajátítására, a termelékenység fokozására, a termelőszövetkezetek fejlesztésére, a magyar falu szocialista átalakításának elősegítésére. Azon dolgozunk, hogy szövetkezetünkben a fiatalok jó vezetőre, így barátokra találjanak. Allhatatosan küzdünk azért, hogy szervezeteünk tovább erősödjék, gyarapodjék s rövid idő múlva egymillió ifjút és leányt tömörítsen soraiba.

Igérjük forró szeretettel pártunknak, mindent elkövetünk, hogy megfeleljünk a párt reményeinek s a DISZ-hez fűződő várakozásainak. Eljén dolgozó népiünk kipróbált vezetője, ifjúságunk bölcs nevelője, dicső pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja és annak Központi Vezetősége!

A DISZ II. kongresszusának levele a Komszomol Központi Bizottságához

A DISZ II. kongresszusa levelet küldött a Komszomol Központi Bizottságához, amelyben többek között a következőket írják:

Kedves Barátaink!

A szovjet ifjúság élete és munkája követendő példaként áll előttünk. Ez a példa erősíti ad arra, hogy a következő években még hibézben tűzőn-vizen át szolgálhassuk a párt ügyét, hazánk felemelkedését. Arra serkent bennünket, hogy keményebben álljunk helyt abban a nagy, országot forraló küzdelemben, amelyben szétzúzzuk a gyűlölt kapitalista rend utolsó maradványait és felépítjük az új szocialista társadalmat.

Komszomolnak, a hatalmas Kínai Népköztársaság, s a többi ország ifjúságának a képviselői. Mindegyik hangsúlyozta, hogy a magyar népi demokrácia és ezen belül a diszisták — sikerei az ő sikereik is, új erőforrása s különösen jelentős támogatás a bátorítás a kapitalista országok fiataljai számára, akik vágyódo szemekkel tekintenek felénk, akik együtt örülnek minden sikerünknek és bántódnak akkor, hogy ha valamiben hibát követünk el. Az elvtársak legyenek tudatában a kongresszus nemzetközi jelentőségének is, annak, hogy barát és ellenség árgus szemekkel figyeli, mi történik itt. Nyugodtan állapíthatom meg, hogy amit eddig láthattak, csak barátainknak okozhat örömet. (A küldötték felállva, hosszan, ütemesen tapsolnak.)

Meg fogják mutatni minden téren, hogy tanultak nagy példaképeink, a Komszomol eddigi tapasztalataiból. (Eljén a Komszomol, Hurrá! kiáltások, mindenki feláll.) Meg fogják mutatni, hogy tudatában vannak annak az óriási történelmi jelentőségű eseménynek, melyet a kínai forradalom győzelme és ezen belül a kínai ifjak bátor, példamutató harca jelent. (Hosszantartó taps — Eljén Kína! Hurrá! kiáltások.) Meg fogják mutatni az V. Világifjúsági Találkozón összegyűlt 110 nemzet fiataljainak, hogy a magyar dolgozó ifjúság folytatja és tovább fejleszti azokat a régi, szabadságharcos, honvédó hagyományokat, amelyek évszázadok óta ott élnek a magyar nép szívében, s amelyek a magyar nemzet történetének legszebb lapjait díszítik. Meg fogják mutatni, hogy méltó utódai hazaszeretletben, önfeláldozásban a kuruc hősöknek, az 1848-as márciusi fiataloknak, az 1919-es proletárforradalom ifjúmunkásainak — és ugyanakkor eleven, teljes lánggal ég bennük a proletár nemzetköziség éltető szelleme és éltető ereje. (Nagy taps.)

Meg vagyok győződve róla, hogy az V. Világifjúsági Találkozón a mi diszistáink, a magyar ifjak meg fogják mutatni, mi lakozik bennük és ugyanúgy, ahogy eddig itthon a munkában, a tanulásban és a sportban — ott, Varsóban is az első között lesznek. Kívánok ehhez a mi diszistáinknak és a kongresszusnak teljes sikert!

Hűséggel a néphez, hűséggel a párthoz, előre új sikerek, új győzelmek felé! (Viharos taps. Hurrá! — Eljén a párt! DISZ! DISZ! Hurrá! felkiáltások — a kongresszus részvevői eléneklik az Internacionált.)

A Dolgozó Ifjúság Szövetsége II. kongresszusának felhívása a magyar ifjúsághoz

Ifjúmunkások, dolgozó parasztfiatalok, egyetemi hallgatók, középiskolások, úttörők, értelmiségi ifjak és leányok!

Szövetségünk II. kongresszusa, a haza ifjú építőinek nagy tanácskozása új küzdelmekre szólít benneteket!

Szövetségünk tagjai, aktivistái most a kongresszusi számvetés óráiban emelt fővel, büszkén állhattak pártunk, népiünk elé. Öt esztendője, szövetségünk születésekor megfogadtuk: szabadságharcos elődeinkhez méltóan akarunk élni, dolgozni. Megfogadtuk: fardadhatatlanul harcolunk drága hazánk békéjéért, népiünk, ifjúságunk boldog jövőjéért, a szocializmusért. Hűek voltunk fogadalmunkhoz!

Ifjúságunk legjobbjainak kezünkbe is hozzájárult ahhoz, hogy magasba emelkedtek Szabadságfalai. A tárnák melvén, a versengő frontbrigádokban ifjú bányászaink ezrei dolgoztak a terv teljesítéséért. Üzemünkben országiszterte új hőstettek születtek. Fiatalokból álló eszélőbrigádok, ifjú traktorosok vállelve küzdöttek az ország kegyverőit. A falusi fiatalok tízezrei szakítottak a régi életmóddal és ráléptek a termelőszoövetkezetek biztos felemelkedést jelentő útjára. Az iskolák padjaitól az elmúlt öt esztendő alatt művelt, széles látókörű fiatalok sorosa lépett ki az alkotó munka széles útjára.

Dolgozó magyar fiatalok!

Ebben az évben ünnepeltük szabadságunk tízedik születésnapját. Ímár tíz esztendője, hogy a dicsőséges szovjet hadsereg meglepettette népiünk, ifjúságunk számára a szabad, boldog, virágzó élet feltételeit.

Szívünk büszkén dobban, amikor arra gondolunk, hogy hazánk az első öt éves terv nyomán iparigravér országává vált, hogy falvainkban egyre gyarapodnak az épülő szocializmus friss hajtásai a termelőszoövetkezetek, hogy a boldog kultúra, a tudomány egész népiünk közös kincsévé vált.

Ez az esztendő minden sikerét pártunknak köszönhetjük. Pártunknak köszönjük a boldog gyermekkort, úttörőink gazdag és vidám életét. A pártunk köszönjük, hogy munkásifjúságunk ma nem a gyárak kiseremizett robotosa, és az elismerés, a dicsőség magasztalára emelkedhet becsület munkájával. A pártunk köszönjük, hogy dolgozó parasztfiataljaink ma már nem a falvak nyomorgó nincstelenjei, nyitva áll előttük a fellépés minden útja. A termelőszoövetkezetekben a jómód, a felemelkedés táru előjük. A pártunk köszönjük, hogy dolgozó ifjúságunk előtt megnyitott az iskolák kapui, s szabad lett az út a legmagasabb tisztisgek felé is.

Dolgozó magyar fiatalok!

A szocializmus: az ifjúság leg-szebb álmainak megvalósulása. De ne feledjük: amíg mi a gyárakban, a földeken dolgozunk, az iskolák padjaiban tanulunk, békeben tervezünk és alkotunk, az imperialisták új háború szörnyű terveit szövök. A kizsákmányolás, a nyomor, a jogfosztottság bilincseit akarják újra dolgozó népiünkre, ifjúságukra rakni.

Dolgozó ifjúságunk azonban egy karattal kiállta: nem! A költő szavával feleljük: „Ez az ország a mi országunk, itt most már a mi kezünk épít”. Erős karokkal, bátor elszántsággal védelmezzük szülő-hazánkat, szabaddá vált földünket szocialista jövőnkért!

Rizünk erőnkben, mert erőink hatalmunk. A békét, a szocializmus ügyét kilenyszázmillió ember érzi a Szovjetunió vezetésével.

Erős a mi táborunk, mert a proletárnemzetköziség eszméi forrasztják eggyé, s mert a szabaddá vált népek ereje legyőzhetetlen.

A Dolgozó Ifjúság Szövetsége felhív minden magyar fiatalt, legyen a béke még bátrabb, még odaadóbb harcosa! Hazánk a második öt éves terv előestéjén áll. Fogadjuk hát meg, hogy minden erőnkkel, ifjú kezdeményezéseinkkel hozzájárulunk új öt éves tervünk diadalához! Fogadjuk meg, hogy a hős lenini Komszomol példáját követve az országépítés legnehezebb frontszakaszain küzdve, mindig az első között dolgozunk a haza további felvirágzásáért, a szocializmusért. Fogadjuk meg, hogy állhatatosan tanulmányozzuk a marxizmus-leninizmus győzelmes tanítását, elsajátítjuk a kultúra, a tudomány vívmányait. Állandóan növeljük szakmai tudásunkat és a korszerű technika bátor úttörői leszünk! Fogadjuk meg, hogy szabad életünk, boldog jövőnk megóvása érdekében szakadatlanul erősítjük néphadseregünket és beszületbeli ügyünknek tekintjük a soraiban töltött szolgálatot.

Ifjúmunkások!

Ti vagytok a Dolgozó Ifjúság Szövetségének példamutató harc-osai. Ehhez méltóan éljétek, dolgozzatok. Ne legyen egyetlen ifjúmunkás sem, aki nem vesz részt a szocialista munkaversenyben! Ne elégedjétek meg az elért eredményekkel, kövessétek és szárnyaljátok túl a legjobbakat! Legyetek szakmátok mesterei, a korszerű technika harcossai! Teljesítsétek pártunk, ifjúsági szövetségünk megbízatását: növeljétek a termelékenységét, csökkentétek az önköltséget, adjátok kiváló minőségű árut! Küzdjétek a szerveztlenség, a fegyelmeztlenség, mindenféle lazaság ellen, ne tőrjétek az elmaradást!

Parasztfiatalok!

Dolgozzatok szívvel-lelélekkel az aratás, a eszélés, a betakarítás nagy munkájában! Válasszátok a felemelkedés útját, a termelőszoövetkezeteket! Kövessétek a parasztfiatalok legjobbjainak országiszterte visszhangzó jelszavát: „Nem akarunk többé a régi módon élni!” Erősítétek a termelőszoövetkezeteket, gyarapítsátok a közös vagyont! Munkálkodjatok a fegyelem megszüldítésén! Harcoljatok a mezőgazdaság terméseredményeinek növeléséért! Dolgozzatok úgy, hogy falvaitok a virágzó kultúra otthonai legyenek.

Középiskolások diákok! Egyetemi és főiskolai hallgatók!

Tanuljatok hónapról hónapra, évről évre jobban! Ne tőrjétek a fegyelmeztlenséget! Tanulmányaitok közben serkentés benneteket, hogy fontos hivatást teljesítetek, épülő szocialista hazánk jó szakmunkásai, kiváló értelmiségi szakembereivé kell válnotok!

Ifjú értelmiségiek!

Legyetek hű harcossai dolgozó népiünknek, a szocialista építés ügyének. Alkotásaitokkal, művészi munkáttokkal buzdítsátok ifjúságunkat nagy tettekre.

Úttörők!

Ifjú testvéreink!

Tanuljatok fardadhatatlanul, hogy hazánk művelt, reményteljes új nemzedékévé serdüljétek! Életek minden területén viselkedjétek példásan. Legyen számotokra sokatígérő, életre szóló esemény a DISZ-isták soraiba lépés.

Fiatal dolgozó lányok és asszonyok!

Éljétek bátran azokkal a jogokkal, amelyeket szabad hazánk biztosított számotokra! Vegyetek tevékenyen részt az országépítés nagy

A DISZ II. kongresszusának szombati ülése

A DISZ II. kongresszusa negyedik napi ülését szombaton tartotta az Országház kongresszusi termében. Az ülésen megjelent Apró Antal, a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja, Piros László, a Politikai Bizottság póttagja, Vég Béla, az MDP Központi Vezetőségének titkára. Az ülést Várhegyi György, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége Központi Vezetőségének titkára nyitotta meg, majd megkezdtek a DISZ Szervezeti Szabályzatának módosításáról szóló javaslat tárgyalását. E napirendi pontnak Molnár János, a DISZ Központi Vezetőségének titkára volt az előadója.

A Szervezeti Szabályzat módosításáról szóló javaslatot hozzászólt Szendi Sándor, a Hajdú-Bihar megyei DISZ bizottság szervező titkára is. Kijelentette: az új szabályzat egyik legfontosabb feladatként állítja a DISZ elé, hogy a jól dolgozó, arra érdemes DISZ tagokat felvételre javasolja a Magyar Dolgozók Pártja tagjainak soraiba.

Ezután a kongresszus nagy lelkesedéssel egyhangúlag jóváhagyta Molnár Jánosnak a Szervezeti Szabályzat módosításáról szóló beszámolóját és határozatot hozott, hogy a kongresszus által jóváhagyott Szervezeti Szabályzat a Dolgozó Ifjúság Szövetségének új Szervezeti Szabályzata. Születés után Terék György, a szavazatszedő bizottság elnöke tett jelentést a szavazás eredményéről. A bizottság megállapította, hogy a küldöttek 510 szavazatot adtak le, amelyből valamennyi érvényes.

A kongresszus küldöttéi hatalmas lelkesedéssel éltették az ifjúsági szövetség új Központi Vezetőségét.

Ezután Várhegyi György elnök bejelentette: a kongresszus elnökségéhez javaslat érkezett, hogy a kongresszus intézen levelet a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségéhez. A levél szövegét Gurbán György, Hajdú-Bihar megye küldötte ismertette. (A levelet lapunk más helyén közöljük.)

Ezután a kongresszus levelet intézett a Komszomol Központi Bizottságához. A levél szövegét Szabó Margit ismertette. A levél szövegét hatalmas lelkesedéssel fogadták el a kongresszus résztvevői és hosszantartó, ütemes lelkes tapsal éltették a magyar ifjúság példaképét, a lenini-sztálini Komszomolt.

Végül a kongresszus felhívással fordult a magyar ifjúsághoz. A felhívás szövegét Molnár István vajúr, Baranya megye küldötte olvasta fel. A négynapos tanácskozást Szakali József, a DISZ Központi Vezetősége első titkára zárta be.

Szakali József a Szovjetunió, a Magyar Dolgozók Pártja, a DISZ és a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség éltetésével fejezte be beszédét.

A DISZ II. kongresszusa a DIVSZ-nduló és az Internacionálé elénklésével, a fiatalok lelkes hurrázásával, tapsával és éljenzésével ért véget.

munkájában, a társadalmi és politikai életben, lépjétek szövetségünk soraiba!

Ifjak és lányok!

E nagy célok valórváltása érdekében sorakoztatok szövetségünk zászlaja alá. Tegyük a dolgozó és tanulójfjúság hatalmas, milliós szervezetévé a DISZ-t, amelyet egész dolgozó népiünk, ifjúságunk megbecsülése, szeretete övez. Diszisták, te-remszünk minden szervezetünkben a DISZ II. kongresszusának határozatait végrehaj-tva, munkára, alkotásra és művelődésre serkentő tartalmas, vi-

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének tíz éve

1945. júniusában, röviddel a hitleri Németország leverése után a fasisztaellenes koalícióban részt vett szövetséges — és társult hatalmak San-Francisco-ban megalakították az Egyesült Nemzetek Szervezetét. A szervezetet, amint azt az alapokmány kifejtette, abból a célból hozták létre, hogy megmentsse a jövő nemzedéket a háború borzalmaiktól, biztosítsa az alapvető emberi szabadságjogokat, a kis és nagy nemzetek egyenjogúságát, elősegítse a népek közötti gyümölcsöző együttműködést, az emberiség gazdasági, szociális és kulturális jólétének emelését.

A szervezet tízéves fennállása azonban sajnos azt igazolja, hogy az ENSZ nem teljesítette feladatát, nem felelt meg azoknak a követelményeknek, amelyek a békeszerető emberiség joggal állított eléje. A Szovjetunió, Ukrajnának, Bjeloruszsiának, Lengyelországnak és Csehszlovákiának küldöttsége a maga részéről mindent megtett annak érdekében, hogy a világszervezet a tartós nemzetközi együttműködés alapjává váljék. A közgyűlés és a Bizton-

sági Tanács fórumán a javaslatok egész sorát terjesztették be a megoldatlan nemzetközi problémák rendezésére, a fegyverzet csökkentésére, a tömegpusztító fegyverek eltiltására, kollektív biztonsági rendszer megteremtésére. Az amerikai monopólióké azonban kormányán és a tőle függő kormányokon keresztül a világszervezetet már kezdettől fogva saját egedelmes eszközévé igyekezett változtatni. Így megszületett a jól ismert és — hozzá kell tenni — kezdetben meglehetősen sikerrel működő szavazógép.

Holnap, 1955. június 20-án megnyílik a tízéves fennállását ünneplő világszervezet jubileumi közgyűlése.

Az ENSZ jubiláris közgyűlése nem sokkal a genfi kormányfői értekezlet előtt kerül sor. A közgyűlésben résztvevő külügyminiszterek előkészítő tanácskozásokat is folytatnak majd a genfi értekezletre vonatkozóan. Magától a genfi értekezletől eddig azt remélik a békét áhító embermilliók, hogy útát nyit további széleskörű, eredményes tárgyalások felé.

Ülést tartott a DISZ Központi Vezetősége

A DISZ-nek a kongresszuson megválasztott Központi Vezetősége szombaton a tanácskozás befejezése után megtartotta első ülését, amelyen megválasztották a Központi Vezetőség 11 tagú intézőbizottságát, az intézőbizottság két póttagját, valamint a KV titkárságát.

Az intézőbizottság tagjaivá választották Gosztonyi Jánost, Grubics Istvánt, Hollós Ervint, Kadas Istvánt, Kovács Antalt, Molnár Jánost, Pataki Ferencet, Perjesi Lászlót, Somogyi Sándort, Szakali Józsefet és Tur-gonyi Juliót.

Az intézőbizottság póttagjai lettek: Kelen Béla és Pécsi János.

A DISZ Központi Vezetőségének a Központi Vezetőség első titkárául Szakali Józsefet választotta meg. A Központi Vezetőség titkáráivá Gosztonyi Jánost, Hollós Ervint, Kadas Istvánt, Molnár Jánost és Tur-gonyi Juliót választotta meg. Végül a Központi Vezetőség a DISZ központi lapja, a Szabad Ifjúság szerkesztőbizottságának vezetésével Csator Imrét bízta meg.

A Termelőszoövetkezeti Tanács ülése

A Termelőszoövetkezeti Tanács szombaton tartotta negyedévi ülését az Építők Róza Ferenc kultúrházában.

Az ülésen megjelent Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, a Termelőszoövetkezeti Tanács elnöke, Matolcsi János, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének titkára és

Erdei Ferenc földművelésügyi miniszter.

Fodroczi Lajosnak, a mihályi Táncsics Termelőszoövetkezeti Kossuth-díjas elnöknek megnyitóját után Dobi István tartott beszámolót. Dobi István beszámolóját és az ülésről szóló tudósítást legközelebb közöljük.

A Minisztertanács rendelete a pedagógusok fizetésének rendezéséről

A Minisztertanács — figyelembe véve az ifjúság szocialista szemlében történő oktatásának és nevelésének nagy fontosságát — továbbá a pedagógusoknak e két területen, valamint a szocialista kultúra terjesztésében a felszabadulás óta végzett áldozatkész munkáját — elrendelte az alsó- és középfokú oktatási intézményeknél foglalkoztatott pedagógusok fizetésének felemelését.

A fizetésemelés az új tanév kezdetétől, szeptember elsejétől lép hatályba.

Az új fizetések megállapításánál az eddiginél fokozottabb mértékben jut kifejezésre a kiegészítés és a munkában szerzett tapasztalat, a gyakorlati idő. Az oktató-nevelő munka minőségének fejlesztése, színvonalának állandó emelése érdekében a határozat lehetővé teszi a kiemelkedő, jó minőségű munkának a fizetésekben történő kifejezését.

A fizetésemelés az új tanév

dám életet, ahol valamennyi hazáját szerető, becsületos magyar fiatal otthon, harcoss baráti közösséget talál! Népiünk idősebb nemzedéke had tekintsen úgy a diszistákra, mint akik az élet minden területén bátran helytállnak, példásan élnek és cselekednek. Kövessük minden cselekedetünkben a hős szovjet ifjúság, a dicső lenini Komszomol példáját.

Dolgozó magyar ifjak, lányok!

Ifjú erővel harcoljunk a szocializmusért, hazánk békéjéért! Lelkesítsen bennünket nagy elő-deink, Petőfi, Vasvári, a márciusi

ifjak nemzedékének emléke! Hevítse a szívünket Löwy Sándor, Kilián György, Ságvári Endre, s annyi hős mártírunk, a kommunista ifjúsági mozgalom harcossainak hazaszeretete! Kövessük hiven harcokban edzett, győzelmes pártunkat, a Magyar Dolgozók Pártját! Vessük szívünkbe önmagunk életének nagy tanítását, csak az az út helyes, amelyet a párt vezet! Erősítsük, építsük, védelmezzük szép hazánkat, a Magyar Népköztársaságot!

Éljen nagy pártunk és Központi Vezetősége!

Éljen a magyar ifjúság egységes, erős szervezete, a Dolgozó Ifjúság Szövetsége!

LABANGZ MIHÁLY

Kossuth-díjas kömüves:

TAPASZTALATAIM
A GYORSFALAZÁSNAI

Ha a gyorsfalazásról, és annak gazdaságos voltáról beszélünk, meg kell állapítani, hogy jó és eredményes munkát lehet végezni, de csak abban az esetben, ha a szervezést helyesen oldjuk meg.

Előttém nem új keletű a gyorsfalazás. Már évekkel ezelőtt gyorsfalaztunk néhány kömüves-társammal. A kívánt eredményt azonban nem tudtuk elérni.

Mik szükségesek az eredményes munkához?

Legelsősorban a falazó brigád közös megértése, a brigádvezető jó kapcsolata az építészettel és a többi műszakkal. Szükséges ezenkívül megfelelő munkaterület, és jó építőanyag.

A Szabadság úti lakóházak építésén ebben az évben, de azelőtt is gyorsfalazással értünk el kiváló eredményeket. Tapasztalatom az, hogy a legeredményesebb munkát egy 10 tagú brigád tud végezni. A tíz emberből hat szakmunkás, négy kisegítő — adogató, teregető — segédmunkás. A hat szakmunkásból kettő gyorsfalazhat, elvégezheti az összes nagyobbat falazást, négy pedig nillereket kénezhethet, földem közötti részeket falazhat, kisebb munkákat végezhet. Ilyen beosztással a legjobban ki lehet használni a kisegítő munkaidéjét.

A mennyiségi és minőségi munka végzésében döntő, hogy a kisegítő kedvvel segítse a kömüves munkáját. A mi építkezésünkön már megtörtént a kisegítő betanítása a helyes és egyenletes terítésre, vagy a téglára olyan adogatóra, amivel elérhető, hogy a kömüves legkisebb mozdulattal helyezze el a téglát. A zsinórozásra és apróbb munkákra szintén meg kell tanítani a kisegítőket.

Anyagot, szerszámot, állványozást, elegendő kalodafát idejében biztosítani kell a műszakkalnak. Mert ha valamire várni kell a kömüveseknek, a gyorsfalazás — már nem gyorsfalazás.

A jó építőanyag — elsősorban itt a téglára gondolok — szintén nagyon fontos a gyorsfalazásnál. Sülvos hibának tartom, hogy a téglák nem egyformák, sokszor formátlanok, gyengék. Sokat bosszankodunk ezen, hiszen a pesti vagy békecsabai téglá közé berakott debreceni téglá, sokszor egy centire kiáll a fal szintjéből. A debreceni téglagyárak beállíthatnák szabványra a présgépjüket, jó építőanyagot biztosítva így a kömüveseknek.

Megjegyezni kívánom, hogy a gyorsfalazást nem minden építkezésen lehet alkalmazni. Ahol nincsenek meg az adottságok ne próbálkozzanak a bevezetésével, mert nem érik el a kellő eredményt. Csak lejáratják a módszert. Nagyobb építkezéseken viszont bátran forduljanak az új módszerhez.

Tapasztalatból mondom, hogy ez a falazási módszer tökéletes, tömör falat biztosít, mert állandóan friss malterrel dolgozik a kömüves, a lehelyezett téglát már nem ütögeti, igazgatja.

Munkahelyünkön szakemberek és nem szakemberek meggyőződhetnek arról, hogy ennek az eljárás módszernek óriási előnyei vannak, csak helyesen kell alkalmazni. A szükséges tapasztalat megszerzéséhez mi mindig szívesen segítünk.

Három művezető

A TERMELÉS NÖVELÉSÉÉRT

vagyunk, hogy elérjük a 76, 77, sőt még az ennél is magasabb százalékot. A felszabadulási versenyt, ami művezetők között folyt, egyébként a „mi partink” nyerte.

— Most hányadik helyen állnak?

— Májusban 75,4 százalékos eredménnyel másodikok lettünk a versenyben. A Horváth Frigyes és Komolai Sándor pár lett az első, 75,6 százalékos géphatásfokkal. Májusban ők jobb munkát végeztek. Ami az én szervező munkámat illeti, a következőket teszem a termelés növeléséért, a jobb minőségért:

— Műszakátvételek mindig végignézem a gépeket, megnézem, hogy az előttünk szövő áruja nem volt-e hibás. Ha igen, azonnal javítunk, csak aztán kezdünk munkába. Az éjjeli műszakban, mikor az előkészítőben nincs vezető, a vétülékek biztosításáról is én gondoskodom. Kopásból, törésből eredő géphibákat a lakatosokkal, asztalosokkal javítatom. Speciális műszaki hibák esetén viszont én javítok. Szövőhibáknál ugyanis szükség van a művezető segítő beavatkozására. Jó eredményeinket a gépek előzetes karbantartásával, állandó gépvizsgálattal, tökéletesebb műszaki szervező munkával, jobb időbeosztással és a verseny kibontakoztatásával értük el.

— Munkánkat még mindig lehet tökéletesíteni. Nemcsak én, művezető társaim is azon fáradozunk, hogy szebb eredményeket mutassunk fel.

BATAI JÁNOS
TATAROZÓ VÁLLALAT

A Hajdú-Bihar megyei Tatarozó és Építő Vállalat egyik legjobb művezetőjé, Batai Jánost keressük az I/1. számú építészeti osztályon. Batai Jánost azonban nem találjuk. Munkahelyeken van. — Nem tanácsos nyomába eredni — mondja

TORNOS ISTVÁN
TEXTILGYÁR

Tornos István szövőmester Debrecen egyik fontos könnyűipari üzemében, a Textilgyárban dolgozik. A szövődében, a műszak után alig egy fél órával találkozunk vele. Szabadkodik, amiért éppen borotválatlan, de most tényleg nem volt ideje erre sem. Két műszakban dolgozott egymás után, amikor hazament, akkor már csak az alváásra gondolt.

— Miért dolgozott két műszakot egyfelváltva? — kérdezzük, ha már szóba került.

— Egy művezetőnk szabadságon van, egy beteg, a harmadiknak temetésre kellett mennie. Én ezért vállaltam el a délutáni műszak után az éjszakai is.

Tornos István több évtizede dolgozik már a Textilgyárban, s munkahelyén olyan szívesen van, mint otthon.

— Miben látja a művezetők legfontosabb feladatát? — kérdezzük.

— A textiliparban mindig probléma volt a gépek kihasználása. A művezetőknek legfontosabb feladata tehát, hogy a gépek kapacitását maximálisan kihasználják. Egy évvel ezelőtt még nagy probléma volt a 71 százalékos géphatásfokot is elérni.

— És ma...? — A felszabadulási verseny ideje alatt 75 százalékos géphatásfokot értünk el — mondja Tornos elvtárs. Azóta azon

Újabb üzemek teljesítették első félévi tervüket

A GÉPIFERMENTÁLÓ dolgozói második negyedévi és első félévi tervüket egyaránt június 16-án teljesítették. Ez az eredmény a dolgozók jó versenyszellemének és jó munkafegyelmének köszönhető. Év eleje óta egyetlen 100 százalékon alul teljesítő nem volt a vállalatnál.

A munkafegyelem szilárdulására jellemző, hogy ugyanezen idő alatt sem elkésés, sem igazolatlan hiányzás nem fordult elő, egyetlen fegyelmi eljárást sem kellett folytatni. Lényegesen javult a gyártmányok minősége: egyetlen kifogás sem merült fel a fermentált dohány ellen. A Gépi fermentáló dolgozói a hónap végéig 60 ezer forint értékű árut akarnak adni terven felül népgazdaságunknak.

A DEBRECENI ÉPÍTŐGÉPKARBANTARTÓ VÁLLALAT dolgozói is örömmel közölték szerkesztőségünkkel, hogy első félévi tervüket jóval a határidő előtt, már június 13-án teljesítették.

Toborzott bányászok levele

A Borsodi Szénbányászati Tröszt bánfalvi bányüzemének dolgozói — akik nemrég kerültek el Hajdú-Bihar megyéből — levelet írtak a Hajdú-Bihar megyei Tanács munkakerőgazdálkodási osztályára.

Kedves Elvtársak! Ne haragudjanak, hogy levelelünkkel zavarjuk az elvtársakat, de kötelességünknek tartjuk, hogy írjunk annál is inkább, mert június elején csak négy munkás érkezett hozzánk Debrecenből. Megmondjuk őszintén, mi több dolgozót vártunk.

Ami saját sorsunkat illeti, jól érezzük magunkat. Jelenleg már rendes kerékvágásban mennek a dolgok, mindnyájan csapatban dolgozunk. Így számunkra is megkezdődött az

igazi szénbányászati munka. Igérjük mindenkinek, hogy legjobb tudásunk szerint végezzük munkánkat. Bár eredménylapot még nem kaptunk, de hisszük, hogy átlagteljesítményünk nem lesz 100 százalék alatt.

Szórakozási lehetőségekben sincs hiány. Összegezve: megvan mindennünk, amire szükségünk van. Munka után sportolhatunk, szórakozhatunk. Épp ezért örülünk, hogy bányába jöttünk, mert mindnyájan úgy érezzük, hogy megtaláltuk számításunkat.

A levelet a dolgozók közül Sajtos József, Sajtos Bálint, Kéki István, Nagyházi István, Jenei János és még többen írták alá.

Harsányi Károly építészvezető —, mert Batai elvtárs olyan ember, aki állandóan a munkahelyeket járja.

Harsányi elvtárs vállalkozik arra, hogy Batai János munkáját ismerteti. — Nem azért dicsekszem, mert az én művezetőm — mondja Harsányi elvtárs —, de tényleg jó munkát végez.

— Batai elvtárs lelkiismeretes munkájának köszönhető, hogy ebben az évben megfelelően alakul a tervteljesítési grafikonunk. Májusban például 102 százalékra teljesítettük tervünket.

— Mondjon talán valamit arról, hogyan szervezi meg Batai elvtárs a munkahelyek anyagellátását, hiszen az építőiparban a legnagyobb és állandóan jelentkező probléma az anyagbiztosítás.

— Legújabbban már közvetlen a munkahelyekre szállítjuk az építési anyagot. Eddig központi raktárba vittük a cementet, meszet stb. Ezzel az új módszerrel lényegesen olcsóbbá tesszük az építkezést. Baj azonban, hogy rendszerint csak egy hétre előre van készletünk. Nem állunk ugyan anyaghiány miatt, de nehéz a keveset jól elosztani. Az építőipar művezetőinek bizony sok nehézséget okoz ez.

— Az emberek irányítása, a munkák kijelölése hogyan történik?

— A hét első napján irányítjuk dolgozóinkat a munkahelyekre. Hét közben is a legmegfelelőbb csoportosítjuk a munkásokat. Elég sokfelé kell a művezetőknek figyelniük, mert kömüvesek, ácsok, asztalosok, lakatosok, villany- és vízvezeték-szerelők és még számos más szakmabeliek dolgoznak nálunk. Idejében küldjük ezeket is a munkahelyekre.

— Hétfőn Batai elvtárs három munkahelyén az 56 órás munkahetét végeztük be. Egyelőre idegenkednek tőle a dolgozók, idővel azonban látni

fogják, hogy egy-egy tatarozás, vagy építkezés gyorsabb befejezése érdekében nagyon hasznos az 56 órás munkahét bevezetése.

DARÓCZI ISTVÁN
JÁRMŰJAVÍTÓ

Daróczi István, a Jarműjavító alvázlakatosainak művezetője a felszabadulás óta dolgozik az üzemben. Több évtizedes tapasztalattal és rutinnal irányítja a kocsiosztály alvázrészlegében a munkát. Jó munkájának legmeggyőzőbb bizonyítéka, hogy nála van a vállalat legjobb brigádja: a Zelenka ifjúsági brigád, amely 140 százalékra teljesítette májusi tervét. Ezenkívül három jó brigáddal: a Kocsis Lajos, Gombos Sándor és Kovács Béla brigáddal dolgozhat még Daróczi elvtárs.

— Hogyan ér el Daróczi István jó eredményeket?

— Minden feladat végrehajtása előtt kikérem a dolgozók véleményét — mondja. — Így éri el, hogy a hozzá beosztottak lelkesedéssel dolgoznak. Még a szerszám biztosítását is megbeszéli a munkásokkal. A szerszám biztosítása ugyanis elég nagy gondot okoz az alváz részlegnek. Megfelelő acél nem áll rendelkezésükre a szerszámkészítésnél. Tengelekből csinálnak aztán fejezőket, lyukazókat, vágókat, csak-hogy zavartalanul dolgozhasanak.

Daróczi elvtárs állandóan a munkások között tartózkodik. Szakmai segítséget nyújt, megszervezi a munkát. Az anyagot kellő időben biztosítja, bár mint mondja az anyagbiztosítással nincs egészen megelégedve. Később kiderül az is, hogy féktuskó és tekeresruó hiányzik. Ezt viszont a raktárban sem lehet megtalálni. Persze, ezért mondani se kell — nem a művezető felelős.

PONGOR JOLÁN

Élvezemavató ünnepség a Mechanikai és Műanyaggyártó Vállalatnál

Az első negyedévi tervteljesítés alapján a Hajdú-Bihar megyei Mechanikai és Műanyaggyártó Vállalat elnyerte az él-üzem címet. A vállalat dolgozói és vezetői szombaton délután 5 órakor tartották meg a nagy-

dei Szabadság üdülőben az él-üzemavató ünnepséget, amelyen megjutalmazták a legjobb munkát végző dolgozókat. Az ünnepséget kulturműsor és közös vacsora követte.

ÚJ KTSZ ALAKULT DEBRECENBEN

A Hatvan utca 28. szám alatt május elseje óta új ktsz kezdte meg működését. „Használt cikkeket Felvásárló, Javító és Értékesítő Kiszármazó Termelőszövetkezet” — olvassuk a feliratot. Az üzletben nagyban folyik a vásárlás. A vevők különböző bútorok, ruhák, gyermekkocsik, műtárgyak és egyéb értékek között válogathatnak.

A vásárlók egyike, egy fiatal asszonyka épp egy szép nő ruha ára felől érdeklődik. 98 forint — adja meg a választ Kelemen Antal szövetkezeti árusító. A szép kivitelű selyemruha teljesen hibátlan, így a vevő nem is sokáig habozik. Fizet és meglehetősen távozik az üzletből.

Egy következő belépő már eladnivalót hoz magával. Sötét-Kék kosztüm van a karján. — 320 forintért megveszük — közli vele Bíró Sándor, a szövetkezet „becsüse”. Az ár hallatára az asszonyka egy kis ideig habozik, de nem sokára

rát, már megvan az egyezés. — „A szövetkezet célja az — közli velünk Gulyás Béla elvtárs —, hogy feljavítsuk és ismét a lakosság rendelkezésére bocsássuk azokat a használt ingóságokat, amelyek eladása egyébként vagy nehéz, vagy körülményes lenne. Ugy véljük, ezzel a lakoságon segítünk, mert a használt holmikkal nem kell zsirogóznunk, az üzlet megfelelő áron átvesszi ezeket az értékeket.”

A szövetkezet megalakulása óta 150 ezer forint értékű használati cikket vásárolt már, aminek javítása, felújítása, most van folyamatban. Eladni az utóbbi két hónapban negyvenezer forint értékű árut adták el.

A szövetkezet létrehozása helyes kezdeményezés volt mind Debrecen Város Tanácsa, mind a KISZÖV részéről, mert a Hatvan utcai üzlet hézagpótló szerepet tölt be a használt cikkek területén tapasztalható spekuláció leküzdésében. C. 1.

Boldog emberek között

AVAGY MI UJSÁG DANCSHÁZÁN?

Bizonyára mindenki gondolkozott már azon, hogy mi a boldogság, hogyan lehet azt elérni, s az emberek között kik azok, akik igazán, szívből boldogok? Egy elfakult, ösdi, ha jól emlékszem, angol közmondás szerint nem az a boldog ember, akinek mindene megvan, amit kíván, hanem az, aki nem kíván olyat, amije nincs. Nem tudom, mikor született ez a „bölcse mondás”, azonban egészen bizonyos, hogy nem szegény emberek találták ki, hanem azok, akiknek mindig meg volt, amit kívántak, akiknek érdeke volt terjeszteni az efajta népámitó mákonyt, mert kevesebbe került hazug filozófiát gyártani, mint kenyeret adni az ehezők kezébe. Egészséges észjárású ember azonban soha nem hitte el, hogy a szegénység, az igénytelenség a boldogság forrása. Kik tehát az igazán boldogok...?

Gazdag termés az Új Élet termelőszövetkezet földjén

Bagosi Elek, a danesházi Új Élet TSZ elnöke ott ül mellettem a szekéren és boldog, hogy a szövetkezet jó munkájának az eredményeivel dicsekedhet. És ugyan mit árulnak el Herczeg Károly növénytermelési brigádfelvezető lelkes magyarázatai a növényápolásról, ha nem boldogságot, a jól végzett munka örömet. Pedig egyikük sem híve a szegénységnek, még kevésbé a fejlődés legnagyobb ellenségének, az igénytelenségnek.

Nézzé meg az elvtárs ezt a cukorrépat — fordul felém a fiatal fogatos fiú mellett ülő Jámbor József, a Nagyvári Géppálmás kihelyezett mezőgazdász, mikor kocskán a tsz 20 holdas cukorrépa táblájának elejéhez ér. A látvány valóban megérdemli, hogy jól megnézzük. Az út két oldalán gyönyörűen ápolt cukorrépa föld terül el. A répatövek fölött ágaskodó levélkoronák akkorák, hogy a szomszéd répák leveleivel ölelkeznek, s a sorok között már csaknem teljesen befödik.

Tavaly ilyenkor — mondja Jámbor elvtárs — még csak az egyelésnél tartottunk. Összel aztán nem is lett több holdanként 50 mázsa cukorrépánál. Az idén azonban másképp láttunk a munkához, s május 12-re befejeztük az egyelést. Azóta pedig háromszor megkapáltuk mind a 20 holdat. Ha most kiásnánk a répat, a tavalyi terméseredményt már megkapnánk. Össze meg, ha valami elemi csapás közbe nem jön, elérjük a holdankénti 200 mázsa termésátlatot.

Az elnök, meg a brigádfelvezető büszkén bólogatnak a mezőgazdász szavaira, bizonyítják, hogy úgy igaz, ahogy Jámbor elvtárs mondja. Közben megvidámodik a két sárga, s a szekérrázás torunkra forrasztja a szót. Néhány percere elhallgatunk. De Herczeg elvtárs jobbra-balra forgó élénk tekintete most is beszél, mintha mondaná, hogy ott a hajlatban azt a magkendert nézzem, olyan csendben az egész környéken nincsen. Az elnök elvtárs is arra pillant, az ő tekintete azonban messze kénytelen. Túl a kenderföldön, az ég peremére festett távoli határ csipkés szélét figyeli, mintha onnan akarná kiolvasni a szerencsésüket.

A szántó-velő ember szerencséje...

Kár pedig azt a szerencsét olyan messze keresni, hiszen itt van egész közel, itt van a két kezükben. Csak jó erősen meg kell ragadni, mint ahogy megragadták az elmúlt hetekben a kasszát. Mert a szántó-velő ember

akkor van szerencséje, ha jó meg 30 forintra számíthatnak, vagy még többre.

Tavaly azért volt annyi baj a tagsággal — adja meg a felvilágosítást id. Herczeg Imre, a népfőnöki bizottság helyi elnöke, a tsz egyik alapító tagja — mert nagyon megkavarta őket Nagy Imre politikája. Sokan kiléptek a tsz-ből, akik pedig bentmaradtak, azok közül is legtöbben bizonytalankodtak, az ellenség szavára hallgatva csak immel-ámmal dolgoztak. A gyengén sikerült zárszámadás azonban kijózanított mindenkit, s ma az elsők vagyunk a járásban.

Mikor a kukoricatáblához érünk, az elnök, mezőgazdász és brigádfelvezető, mindhármán egyszerre akarnak beszélni. Végül is a brigádfelvezető lesz a szó.

Nyolcvankét hold kukoricánk van. Tavaly bizony nagyon rossz volt a termés, mert a tagságot egyenként kellett a munkára agitálni. A kukoricát araláskor egyeltük és kapáltuk is egyben. Törésig aztán nem járt ember a tengeri földön. Most meg már több mint egy hete befejeztük az egyelés utáni második kapálást is.

A kukoricaföldeken túl gyönyörű látvány tárul elénk. A szekér megáll egy percere, s mi mindnyájan felállunk, hogy jobban lássuk az előttünk elterülő hatalmas búzátáblát. 300 hold őszi búza, haragoszöld, hullámozó búzatereng. Hamvas, világos foltokat fest hullámaira a fűge madárként csapódó dévaj szellő. A tájat nézzük, s nem tudunk betelni vele.

Az idén okosabbak leszünk — és géppel aratunk

Megadja a 10 mázsa átlagot — törli meg a csendet Jámbor elvtárs, a mezőgazdász, — de ha jó idő lesz rá, tán még többet is. Tavaly 3 kilogramm búzát osztottunk munkaegységként, s ha a fogadott kézi kaszások nem viték volna el 317 mázsa, akkor 4 kilónál is többet oszthattunk volna. Idén okosabbak leszünk és géppel aratunk.

Delet harangoznak a falu tornyában, mikor tovább indul szerünk. Az egyéni gazdák parcellái felé vesszük az utat.

Azt is meg kell nézni — mondja Herczeg elvtárs — mert csak így mérhető le az egyének és a tsz tagok munkája közötti különbség.

Rövid tájékozódás után megállapítjuk, hogy a csoport földjén minden különb, mint az egyéneknél.

Vigan kocog a két sárga, úgy látszik tudják, hogy innen már hazafelé vezet az út. Átvágunk a legelőn, megkerüljük a falut, s néhány perc múlva a tsz udvarán vagyunk. Itt is akad érdekesség: 32 személyes loistálló, melyet saját erőből építettek tavaly, meg kovácsműhely teljes felszereléssel, amelyben idén január óta folyik a munka.

Kezdek belezavarodni a dolgokba. Mindenütt szebbnél szebb eredmények, az irodában a járás legjobb termelőszövetkezetének járó vándorzászló, melyet egy hónapja elvezelték kaptak meg, körülöttem elégedett arcok... De hogy csinálták ezt egyik evről a másikra, hiszen tavaly még alig hogy éltek. A zárszámadáskor egy munkaegység értéke mindössze 16 és fél forint volt. Idén

Most már nem féltém a tagságot — folytatja a továbbiakban Imre bácsi — mert ha idén megízlelte a jó munka ízét, biztos, hogy jövőre se mond le arról.

De nem ám... nem bizony — hangzik innen is, onnan is a helyeslés. A szemekből, az arcokról sugárzik, hogy megtalálták végre az egyenes utat, most már csak arra kell vigyázni, hogy ne térjenek le róla és egyre előbbre haladjanak rajta a boldogulás felé.

Elénkül a farsalgás, mindenki újat, érdekesebbet akar mondani az életükről. Nem a magáról, hanem a községről. Elvetették a száznapos kukoricát... 90 holdról betakarították a szalastakarmányt... kölesük is lesz idén bőven... 80 ezer forintot hozott a gypájú... és még ki tudná észben tartani, mi minden előkerül. Vidám arccal, csillogó szemmel mesélnek. Boldog emberek — gondolom magamban, s úgy érzem, hogy napokig is örömet, boldogan elhallgatnám őket. Hát ilyen egyszerű a boldogság? Varga Benedek.

A tartozás rendezése becsületbeli kötelesség, különösen az, ha az állammal szembeni tartozásról van szó.

Vannak azonban még sajnos olyanok, akik nem így gondolkoznak, akik evről, evre szabatálják az adófelőlést, a beadást. Miért? Pontosan azért, mert népi demokratikus államunk a dolgozó nép érdekét szolgálja, az ő érdekeit pedig nem azonosok az ország túlnyomó többségének, a dolgozók millióinak érdekével. Nézzük meg közelebbről, kik ezek az emberek?

Szabó Péter Debrecen, Veréb dűlő 53. szám alatt lakó 66 éves kuláknak 1949-ben még 42 hold földje volt, jelenleg 23 holdon gazdálkodik. Zsugorítására jellemző, hogy két asszonyt már kiéhezett magával, a harmadikat most éhezeti. Ezzel azonban már nem lesz könnyű dolga, mert a harmadik asszony nála is fősvényebb. Most az egyszer emberére akadt, megtalálta szák a foltját. Szabó Péter ismerősei közt az a hír járja, hogy igen szereti a szilvapálinkát, de azért egy fél decit soha meg nem inná. csak három centet, mert az olcsóbb.

A környéken úgy ismerik, hogy „a ravasz kulák”. Az az idő azonban már elmúlt, hogy sunyi rókatermesztet a hatóságokkal szemben a maga javára tudná gyümölcsöztetni. 1949-ben, amikor 42 hold földjén négy bérlő gazdálkodott, s ő kényelmesen,

munka nélkül élt a mások verejtékéből, a bérletek járadékából, akkor különböző fondorlatokkal azt akarta bebizonyítani a pénzügyi hatóságoknak, hogy évi jövedelme összesen 4865 forint. Természetesen nem hitték el, hiszen azt még a laikus is tudja, hogy 25 aranykoronás földéből, Debrecen határának legjobb földjéből 42 hold nem 4865 forintot jövedelmez.

Szabó Péter 1952-ig minden évben fizette az adót, s úgy, ahogy rendezte a beadást is. Akkor azonban megmakacsolta magát, s az elmúlt három év alatt alig fizetett néhány forintot az adóba, ezért hátraléka 42 000 forintra növekedett. Begyűjtési hátralékának értéke pedig 1955. márciusában már meghaladta a 15 000 forintot. Ebben az összegben nincs benne a hízottsertés tartozása, mely újabb 11 000 forintot tesz ki.

ÉPULÓ ÚJ HÁZAK

A KISHEGYESI ÚTON

Aki régebben járt a Kishegyesi út elején, az emlékszik, hogy a volt Dávid Malom előterében mindig szántóföld volt — és egy csomó kötőrmelék. Ma ugyanezen a helyen már félig kész, vagy befejezéshez közeledő házak sorakoznak. Nem is egy-kettő, körülbelül harminc. Egy egész kis település.

ÉRDEKES, hogy a készülő házak táján délelőtt és a kora délután építőmunkást egyet sem lehet látni. Csend van. Csak a piros téglarakások és a félig felhúzott falak virítanak a napfényben. Másnap, harmadnap ugyancsak ez a kép. A házak mégis épülnek, nőnek. Tegnap például még az egyik sarki házban csak a gerendák voltak felrakva, ma azonban már a cserepek is a helyén vannak. Egy másik helyen ugyan csak friss fundamentum feketéllik.

Munkaidőben senki sem dolgozik és mégis emelkednek a falak?

A dolog egyszerű. A házak építői kivétel nélkül munkás emberek. Kőművesek, vasutasok, vagy hivatalba járók, akik a napi nyolc órai munka után újra foglalkozkodáshoz látanak, hogy felépítsék kis családi házukat. Délután négy óra után szekercesattogás, szekerzörgés, vidám fűtyszó csendül fel a Kishegyesi út elején és csak késő este, besötétedéskor halkul el.

AZ EGYIK TELKEN Bartha József épp a fundamentumot ássa. Idősebb ember, talán már 50 éves. Az áso azonban szaporán, fáradhatatlanul jár a kezében, pedig a munkahelyén nem ásóval dolgozik. Hivataloság.

Tavasszal telket kaptam a várostól, — mondja — egé-

szen olcsón, 800 forintért. Az államtól kapok kölcsönt, az anyagot ezen veszem. Huszonöt év alatt kell a pénz letölteszteni. Össze már ide költözünk.

Egyedül itt is nehezen boldogul az ember, nehezebben megy a munka. De a segítség ezen a tájon, ebben a most formálódó új közösségben sosem kékik.

Bácsi József ács például falat akar rakni. Nem sikerül sehogyan sem. Töpreng, töpreng, — de már jön is a szomszéd, Luther Sándor. Kőműves, így hát gyorsan helyreigazítja a hibát. Aztán jönnek a többiek is, persze szomszédok mind. Kerül asztalos, vízvezetékész, még festő is köztük, hát segítenek egymáson. Így épülnek fel itt a Kishegyesi út elején a családi házak, egy nagy család segít keze nyomán.

ÖRÖMBEN éppen ezért nincs hiány. Balogh József főmunkavezető például most a világ legboldogabb emberének érzi magát. Pár nap és beköltözhethet saját otthonába. Büszkén magyaráz, amikor a jövőről beszél.

Nehéz volt, sokat kellett szaladgálni, küszködni, de megérte, — hangoztatja. Amire vágytam, az megvan. Kész a ház. Lesz benne víz, gáz, rádió, fűrdőszoba. Összel a ház elejére gyümölcsfákat ültetnek.

Befejezésül csak annyit: helyes volt, hogy a városi tanács kiosztotta a Kishegyesi út elején lévő területet. Ma harminc ember, harminc család örül ennek. Így is egy lépést tettünk előre a lakásprobléma megoldásában, amely még sok családot, s velük mindnyájunkat foglalkoztat.

Sz. L.

SZABÓ PÉTER KULÁK

68 000 forintos tartozása

A tartozás rendezése becsületbeli kötelesség, különösen az, ha az állammal szembeni tartozásról van szó.

Vannak azonban még sajnos olyanok, akik nem így gondolkoznak, akik evről, evre szabatálják az adófelőlést,

a beadást. Miért? Pontosan azért, mert népi demokratikus államunk a dolgozó nép érdekét szolgálja, az ő érdekeit pedig nem azonosok az ország túlnyomó többségének, a dolgozók millióinak érdekével. Nézzük meg közelebbről, kik ezek az emberek?

Szabó Péter Debrecen, Veréb dűlő 53. szám alatt lakó 66 éves kuláknak 1949-ben még 42 hold földje volt, jelenleg 23 holdon gazdálkodik. Zsugorítására jellemző, hogy két asszonyt már kiéhezett magával, a harmadikat most éhezeti. Ezzel azonban már nem lesz könnyű dolga, mert a harmadik asszony nála is fősvényebb. Most az egyszer emberére akadt, megtalálta szák a foltját. Szabó Péter ismerősei közt az a hír járja, hogy igen szereti a szilvapálinkát, de azért egy fél decit soha meg nem inná. csak három centet, mert az olcsóbb.

A környéken úgy ismerik, hogy „a ravasz kulák”. Az az idő azonban már elmúlt, hogy sunyi rókatermesztet a hatóságokkal szemben a maga javára tudná gyümölcsöztetni. 1949-ben, amikor 42 hold földjén négy bérlő gazdálkodott, s ő kényelmesen,

munka nélkül élt a mások verejtékéből, a bérletek járadékából, akkor különböző fondorlatokkal azt akarta bebizonyítani a pénzügyi hatóságoknak, hogy évi jövedelme összesen 4865 forint. Természetesen nem hitték el, hiszen azt még a laikus is tudja, hogy 25 aranykoronás földéből, Debrecen határának legjobb földjéből 42 hold nem 4865 forintot jövedelmez.

Szabó Péter 1952-ig minden évben fizette az adót, s úgy, ahogy rendezte a beadást is. Akkor azonban megmakacsolta magát, s az elmúlt három év alatt alig fizetett néhány forintot az adóba, ezért hátraléka 42 000 forintra növekedett. Begyűjtési hátralékának értéke pedig 1955. márciusában már meghaladta a 15 000 forintot. Ebben az összegben nincs benne a hízottsertés tartozása, mely újabb 11 000 forintot tesz ki.

Es hogy ne tudjanak behajtani rajta egy fillért sem, ezért tudatosan fizetésektelenné tette magát. Házán, tanyaán és földjén kívül rövid idő alatt tulajdonított minden ingóságát, még a lakását is bérbe adta, s ő maga egy kis kamrában lakott. Allatot évek óta nem tartott, még egy tyúkot sem, úgyhogy a végrehajtók Szabó esetét a legreménytelenebbek között tartották nyilván.

A nép államának igazságszolgáltatása azonban megtalálta a helyes intézkedést a kötelességek teljesítése alól kibúvó Szabó Péter és hozzá hasonló kuláktársai megfélemezésére. Az 1955. évi április 22-i Magyar Közlönyben ugyanis rendelet jelent meg, mely kimondja, hogy azoknál a kulákoknál és üzérkedőknél, akik önhibájukból hosszabb idő óta nem teljesítették beadásukat, nem fizették az adójukat, és a hátralék rendezésére alkalmatlan beadási cikkek nincsenek, ott az illetékes tanács elárverezhető az adós ingatlanait.

Debrecenben a II. kerületi tanácsnál május 6-án már megszületett a határozat, hogy Szabó Péternél árvereztetni kell. Röviddel azután

a tanács eladta a kulák Bartók Béla úti házat,

s az érte kapott 59 000 forintot lefoglalta a kulák több év óta felgyülemlett tartozásának törlesztésére.

A II. kerületi tanács nemrég újabb hat kuláknak küldte el az árverési értesítést, köztük Csige Imre, Macs. Ujostási lakosnak, akinek köztervezése 31 000 forint, Tóth László Debrecen, Csokonai utca 29. szám alatti lakosnak, aki 27 000 forinttal tartozik az államnak, és Balogh Miklós Debrecen Kéttmalom utca 10. szám alatti kuláknak, akinek adó- és begyűjtési hátraléka 35 000 forint. Az értesítést tett követi, példa erre Szabó Péter házának eladása.

Vége tehát a türelemnek. Az állammal szembeni kötelességeik teljesítését szabatáló kulákok, a Szabó Péter-féle népellenségek nem egy esetben megtették azt, hogy szemébe nevetek a végrehajtónak. Az új árverési rendelet azonban elveszi kedvüket a nevetéstől, és most már kétszeresen is meggondolják, hogy érdemes-e tovább halogatni az állammal szembeni tartozásaik rendezését.

GOND ÉS ÖRÖM

(JEGYZETEK A CSAPÓKERTI ÁLTALÁNOS ISKOLÁRÓL)

I.

Debrecenben semmi sem őrzi úgy a változás jegyét, mint a külsőségek. Az új és új épületek úgy elszaporodtak, mint eső után a gomba, s az emberek, akik itt éltek elnyomásban és butításban, ma már kint élnek a fényben, tudnak nevetni és örülni és szeretik az életet.

A Csapókertben is mindenütt megtalálhatók a változás történelmi jegyei. Ha e csupa dombos városrészebe ér az ember, önkéntelenül is a mórízi világ egyszerű szépsége villan bele. Ilyenkor, nyáron már röpködnek a pillangók, beépülnek a kiskertekbe és rászállnak a violákra. A Bellegelő felől árad a virágzó búzatáblák melege, az egész Csapókert tele van a nemrég esett eső frissességével. Itt-ott még kis pocolyák fénylenek, hígul a sár a széleiken, s a fecskék csise-regve billegnek a tükrös pocolyák felett. Az utcák tele vannak zsvajjal, a gyerekek sokszínű zajával.

Es a legnagyobb az a Csapókertben, hogy a sok viola, fák és fecske mellett, még több a gyerek. A kis szöszke lányok, akik úgy tudnak dalolni, mint a tavaszi szél, a fiúk, akikben ilyenkor az iskolai év végén csak úgy duzzad az öröm. Most is ott tanyáznak csapatostul az iskolakertben, csak úgy patognak a kerek gumilabdák. Egyre azonban kényesen vigyáznak a csapókerti iskolások. Történetesen arra, hogy az iskola előtt elterülő virággyakra ne pattanjon a labda, rá ne lépjenek, még legjobb kedvű ugrándozásukban sem.

— **Na gyerekek, vége van a tanításnak?** — lépek közéjük. Nevetnek. A lányok szégyenlősen, csak a szemük alól pillognak felém. A fiúk azonban annál bátrabban sereglenek körém. — Vége már! — kapom el az egyik szavát, aki kis köpcös, s arcáról csak úgy süt a barnaság. Tegnap volt a vizsga, újságolja lelkesedve, ma pedig kirándulni megyünk az apafai erdőbe, Papp Lajos tanár bácsival, aki éneket tanít. Es ő vezeti az énekkart is — kottyánt bele egy kis szöke copfos lány, de már el is pirul, s az arca hamvas lesz, mint az érett alma.

— **Es a vizsga, hogy sikerült?** — kíváncsiskodom tovább. — Hát kinek, hogy — komolyodnak el, de aztán az egyik feltalálja magát. — **Azt még nem tudjuk, mert csak vasárnap kapunk bizonyítványt és akkor lesz az évváró is.**

Az évváró — viszem tovább magamban a gondolatot, s körül szemlélődök az iskolában. Labda pattan a fejem felett, nevetések koccannak az arcomhoz. Mintha gyerek lennék, úgy járok köztük, belém-belém sajog apró problémáim. Mennyi tervük és álomuk van a nyárról. Kirándulnak, úttörő táborba mennek, a jegyek izgalma szorítja őket, s ez most a délelőtti iskolaudvaron mind összelelkőzik s együtt zsi-bong.

Az iskola udvarán kőművesek is serénykednek. Bővítik, formálják az iskolát, hogy még korszerűbb, még kényelmesebb legyen. Még inkább otthona legyen a gyerekeknek, tanároknak egyaránt, akik itt dolgoznak együttesen, egymásért. Míg mindezt végig gondolom, hallom, hogy hullámszik a gyerekek köszönése. Az igazgatónének köszönnek, elébe szaladnak és szinte körül fogják a szeretetükkel.

II.

Az igazgató, Paár Alajosné, a Csapókert egyik legnépszerűbb embere. A gyerekek szeretik, a szülők lelkesednek érte. Ahogy ülünk és beszélgetünk az igazgatóiban, hamar ráragad a csapókertiek lelkesedése. Pedig nem mond ő olyan különleges dolgokat, csak az iskoláról, a gyerekekről, a csapókertiekről beszél. Es ahogy beszél, megoldódik a rejtély, hogy miért szeretik a csapókertieket. Szeretik, mert ő is szereti a csapókertieket.

Igazi pedagógus. Ezelőtt három évvel került a csapókerti iskola élére, s ahogy ő mondja, kicsit elhülve és sűrű szorongatva a torkában. — **De hát, aki pedagógus, annak nincs akadály — teszi hozzá, — hiszen a pedagógus hivatása, hogy szeresse és nevelje az embereket, formálja a gyerekeket.**

A Csapókertben pedig hatalmas lehetőség nyílt mindeerre. Az iskolában ezer gyerek tanul, negyven nevelő tanít, s ezeknek a munkájáért mind az igazgató a felelős.

— **Gondból, munkából épülnek fel a mi napjaink, de ez mind szükséges a jövőnkhez. Új Dévavárat, a jövő Dévavárat építjük a mi gyermekeink lelkében és gond nélkül és szeretet nélkül semmit sem érne a mi munkánk. Sok a mi gondunk, a pedagógusok gondja, de megvan ennek az öröme is. Nem is lehetne szebb jutalmunk és fizetésünk, mint az az öröm, amit az ember a gyermektől kap. Es mi lehetne legno-**

gyobb öröm egy pedagógusnak, mint az, hogy napról-napra látja a gyerekekben, hogy növeszti lombját az értelem, hogy hoz naponként új ágot és új hajlítást, melyben ott fogantja gyümölcsét a pedagógus munkája.

Es ez a változás ma is tart, ma sem ért véget. Sőt ma talán még sokszínűbb, még gazdagabb, mint 3 évvel ezelőtt. — **Hallgassa csak —** figyelmeztet az igazgató. Az ablakon pedig behallatszik a kőművesek zaja, kopácsolása, munkája. Bővítik az iskolánkat, 60 személyes fürdőt építünk a gyerekeinknek. S itt már egy kis dicséret is melegszi a hangjában. Felszabadulás előtt mindössze 17 osztálya volt a csapókerti iskolának. Ma 26 osztályban tanítunk ezer gyereket. 40 nevelőnk dolgozik és nem kis munka ezer, kacagással, pajkossággal megáldott gyermeket rendre szoktatni, tudománnyal megtölteni a fejüket.

— **Bizony ez nem kis dolog,** — bólogatok hozzá csendesen. Es éppen nem kis dolog, ha még azt is tudjuk, hogy a csapókerti iskola 97 százaléka munkás és paraszt gyerek, s ezeknek csak kis hányada lakik a közelben, legtöbbjük a bellegelői tisz-ekből, tanyákból jár be az iskolába.

Van olyan gyerek, aki 4-5 kilométert is gyalogol téli hóban, tavaszi záporban, de jönnek, mert kis szívükben ott sarjad a vágy, a szomjúság, a tudás, a tanulás után.

Közben szaporodnak a pedagógusok, lassan megtelik az igazgatói. Ki ezt, ki azt a problémát hozza az igazgatóhoz, s aztán ott maradnak, hogy kicsit büszkélkedjenek a gyerekekkel. Erdemes velük büszkélkedni. Papp Lajos énekkartát például nemcsak a Csapókertben ismerik. Városi híre van már, s a kulturális seregszemle városi bemutatóján is a legjobbak közt volt. Sőt a rádió is hangfelvételt készített róluk és éppen ezért érthetően, hogy a DISZ seregszemle megyei bemutatójára még csak meg se hívták őket. Nem is a tanároknak fájt ez, hanem a gyerekeknek, akik olyan lelkesedéssel és szeretettel készültek a döntőre. **Mások kicsit több pedagógiai figyelmet kérnének a DISZ, a megyei és városi tanács-népművelési osztályától, mert ilyen magatartással csak a nevelőket állítják nagyon nehéz helyzet elé.** Mert nem tudta Bányai Judit, Sinka Ilonka, Lupó Magda, Cece Ica, Kulín Ferenc, meg Nagy Pista sem, hogy miért is maradtak ők ki a seregszemléből, holott eddig csak dicsérték őket.

De lassan a népi együttes is az énekkar melé fejlődik. Kelemen Andrásné, László Bélané, dr. Bartha Tiborné tanárnők mindent megtesznek, hogy a kisgyerekekből alakított népi együttes a csapókertiek szívébe férközzék. Puskás Árpád, Nagy Gabriella és Udvari Marika máris olyan ismertek a Csapókertben, mintha híres művészek volnának, de a többiek is mind-mind olyan ügyesen táncolják az Uvegéstáncot, hogy az egyenes szívvidámitó. Szeretik is őket a tanárok, szülők, büszkéik a gyerekeikre, akik annyi mosolyt és napfényt visznek a csapókertiek életébe.

III.

Még az osztályokat nézem meg. A tantermek szépek és modernül felszereltek, mindenütt megtalálják a gyerekek, a tanárok kezényoma. A padok tiszták, se bicskajegy, se ceruzanyom nem árulkodik rajtuk. A teremben hatalmas cserépkályhák, sejtetve, hogy itt télen sem fázlódnak a gyerekek. A falakat szép magyaros motívumok díszítik, az ablakokon szép csipkefüggönyök, éppen úgy, mint a régi mesékben. A termék már üresek, de a II/c-ből gyenge zaj szűrődik ki. Benyitok. Megkötkenészemre nem gyerekek csivognak a padban, hanem komoly tanárok, tanárnők végzik a még komolyabb évvégi munkákat. Most készítik az évvégi összesítéseket, jelentéseket. Az osztályozó naplóból kiderülnek az egész évi jegyek, ott vannak az ötösök, a négyesek, de a hármások és a kettesek is.

Beszélgetni kezdünk. A pedagógus, mi másról beszél ilyenkor, mint a gyerekekről. Szavukból süt a melegség, s az első osztályos tanítónő arra büszke, hogy az ő munkájával kezdődik minden, s azért szereti a gyerekeket, mert egy mese ígéretében napokig olyan jók és engedelmesek, mint a bányások. A nyolcadikos osztályfőnökök meg azzal dicsékszenek, hogy az ő gyerekeik tovább tanulnak, a gimnáziumban, vagy másutt bizonyítják majd be, hogy a csapókerti gyerekek mire képesek.

Az idén 33 gyerek indul el a Csapókertből, hogy elérkezzék a jövőbe, hogy megszerezze a tudást, a bátorságot, ami szükséges a szocialista társadalmunk felépítéséhez. — 33 gyerek, — suhan belém az öröm, s a bellegelői határ felől apró szél szalad át a Csapókerten, hogy elűsságolja ezt a nagy örömet országnak, világnak.

BODA ISTVÁN

A NÉPLAP

rádióműsora

Vasárnap

KOSSUTH-RÁDIÓ
4.30-8: Reggeli zene, 8: Hírek, 8.10: Egy falu — egy nóta, 8.55: Fotóamatőrök öt perce, 9: Zenés fel-törő, 10: Vasárnapi levél, 10.10: Kíváncsiak klubja, 11: Láttuk, hallottuk, olvastuk 12.15: Jó ebédhez szól a nóta, 13: Jó munkáért — szép muzsikát! 13.30: Rádiólexikon, — 14.15: Szimfónikus zene, 15.25: Egy hét a külpolitikában, 15.40: Szív küldi szívnek szívesen, 16.15: Aucasin és Ncolate, 17: Könyvíró melódiák, 17.40: Kincses Kalendárium, 18.40: Táncczene, 19.15: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19.54: Agit. prop. műsor, 20: Esti Híradó, 20.20: A két Boris Tamás, 11.10: Kosárlabda Európa-bajnokság Budapest, 22.20: Suppé-est, 23.20: Közvetítés a Zeneművészeti Főiskola nagyteremből.

PETŐFI-RÁDIÓ

8: Fűvőzene, 8.30: Unitárius vallásos felőra a stúdióból, 9: Népi zenekarok műsorából, 9.30: Miska bácsi lemezlejárója, 10.10: Fogadják szívesen, 11.30: Zenés vasárnap délelőtt, 12.30: Az elbeszélés mesterei, 13: Művészletek, 14: Mai szerzők operettjei, 15: Természetvédelmi tá-gerajnk, 15.20: Mezel csokor, 16: Operarészletek, 17: A Rádió Gyermek-színházának műsora, 17.40: Délutáni hangverseny, 18.30: Irodalmi mű-sor az ifjúságról, 18.55: Régi olasz muzsika, 19.30: Népi muzsika.

Hétfő

KOSSUTH-RÁDIÓ
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Ze-nekari hangverseny, 9.20: Ifjúsági műsor, 9.40: A Gyermekrádió mű-sora, 10.10: Szeaszay Sári zongorá-zik, 10.25: Szimfónikus zene, 10.30: Napos Palkó, 11: Operakörök, — 11.30: Ven akacsok alatt, 12.10: Operettrészletek, 12.45: Előadás, 13: Magyar nóták és csárdások, 14.25: Úttörő-híradó 14.50: Hét zenés ka-lendárium, 15.40: Húsz perc könnyű zene, 16: Fényezésről 16.25: A Ma-gyar Rádió Gyermekkorúsa énekel, 16.40: Igor Olsztrah hegedül, 17.10: Válaszotunk hallgatóinknak, 17.30: Egy falu — egy nóta, 18: Helsinki előtt 18.20: Kőrushangverseny, — 18.35: Ifjúsági műsor, 19: Ismerke-dés a zeneirodalommal, 19.54: Em-lékkönyvben lapozgatunk, 20: Esti Híradó 20.20: Táncczene, 21: Mi új-ság a tudomány és technika világá-ban? 21.20: Nagy mesterek kedvelt műveiből, 22.15: Tíz perc külpoliti-ka, 22.25: Fialat magyar zeneszer-zők estje, 23.35: Magyar népdalok.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Fűvőzenetűk, 11.30: Műsor-zárás, 14: Operarészletek, 15: Hanglemezek, 15.40: Két magyar író a lezajlott könyvnapokról, 16: Ope-rarészletek, 16.30: A Debreceni Népi Együttes zenekara játszik, 17: Zenekari hangverseny, 17.25: Elő-adás, 17.40: Filmmzene, 17.50: Vonó-sfónikus, 18.20: Előadás, 18.40: Szim-fónikus zene, 19: Az épülő kommu-nizmus nagy országában.

Kedd

KOSSUTH-RÁDIÓ
8.22: Műsorismertetés, 8.30: A Magyar Rádió népi zenekara ját-szik, 9: Indulók, 9.15: Miről írnak a gyermeklapok? 9.40: A Gyermek-rádió műsora, 10.10: A könnyű zene kedvelőinek, 11: Nők negyedórája, 11.15: Hanglemezek, 11.30: Három tánc 11.40: Egyetemisták, 12.10: Toki Horváth Gyula és zenekara ját-szik, 12.50: Szórakoztató zene, 13: Hangszerszólók, 13.30: Nincs szebb, mint a szerelem, 14.25: Hangverseny gyermekeknek, 15: Hogyan halt meg Rani? 15.15: Meseoperákból, 16: A betű mesterei, 16.40: Lengyel népdalok, 17.10: Válaszotunk hall-gatóinknak 17.30: Szív küldi szívnek szívesen, 18: Koroda Miklós riport-ja, 18.20: Az Allami Népi Együttes műsorából, 18.55: Emékkönyvben lapozgatunk, 19: István napja, Szín-mű 3 felvonásban, 20: Esti Híradó.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Szól a harmonika, 11.30: Műsor-zárás, 14: Népk zeneje, 15: Szórakoztató zene, 15.30: Levél Arany Jánoshoz, 16: Színes népi muzsika, 17: Kamarazene, 17.30: Az Előadás, 17.45: Táncczene, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országá-ban, 19: Kodály Zoltán kórusművé-szete, 19.54: Kamarazene, 20.40: Nagy idők — nagy emberek, 21: Mai magyar operákból.

Szerda

KOSSUTH-RÁDIÓ
8.22: Műsorismertetés, 9.30: Nép-szerű operarészletek, 9.20: A Gyer-mekrádió műsora 9.40: Daltanulás, 10.10: Verdi leveleiből, 10.30: Ovo-dások műsora, 11: Az Allami Orosz Énekkar hangversenye, 11.30: Egy-ről — másról, 11.55: Hanglemezek, 12.10: Táncczene 13: Szülőknek — nevelésről, 13.20: Bura Pál és zene-kara játszik, 14.25: Úttörő-híradó, 14.50: Magyar szerzők kamaramű-vei, 15.20: Ifjú kutatók expedíciója, 16: Zenekari hangverseny, 16.40:

Válaszotunk hallgatóinknak, 17.10: Riporterszemmel a világ körül, — 17.25: Erik a. hajlik a búzakalász, 18.15: A virágzó mezőgazdaság új-ján, 19.15: Jó munkáért — szép mu-zsikát! 19.54: Emékkönyvben lapo-zgatunk, 20: Esti Híradó, 20.30: Táncczene, 21.05: Akinek száján több újítása van, 21.10: A BVT ün-nepi műsora.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Petőfi-dalsorozat, 11.30: Mű-sorzárás, 14: Művészletek, 14.40: Könnyű zene nagyzenekarra, 15.20: Hanglemezek, 16.20: Kincsesbánya, 16.40: Gyere, pajtás, katonának, — 17.20: Előadás, 17.40: Bach-művek, 18.30: Orosz nyelvtanfolyam, 18.50: Filmmzene, 19.30: Az épülő kommu-nizmus nagy országában, 20: Mo-dern kórusművek.

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIÓ
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Zene-kari hangverseny, 9.20: Magyar nép-mese, 9.40: Dalok a táborról, 10.10: Kóczé Gyula és zenekara játszik, 10.50: Szimfónikus táncok, 11.30: Szép Maszk, 12.10: Német operák-ból 13: Válasz a hallgatók politikai kérdéseire, 13.20: Régi operettsike-rek, 14.25: A Rádió Gyermekkorúsa műsora, 15.15: Magyar mezők virá-gai, 15.30: Az épülő kommunizmus nagy országában, 16: Fűvőzene, — 16.15: Kék téli ég, 16.45: Szív küldi szívnek szívesen, 17.10: Előadás, — 17.30: Egy falu — egy nóta, 17.55: Pillantás a nagyvilágba, 18: Meggyo-gyult Riportműsor, 18.20: Két ma-gyar daljáték, 19: Ifjú Fűvő, — 19.30: Táncczene, 19.54: Emékkönyv-ben lapozgatunk, 20: Esti Híradó, — 20.30: Nagy szövev é együttsek, —

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Úttörő híradó, 11.30: Műscr-zárás, 14: Zenekari muzsika, 14.40: A Magyar Rádió népi zenekara ját-szik, 15.10: Cseres Tibor új elbeszé-lése, 15.30: Dalok, 16: Laner-ker-ingők, 16.30: Zenekari arcképek, 16.50: A Gyermekrádió műsora, — 17.25: Madrygálok, 17.45: Előadás, 18: Hanglemezek, 18.35: Három év-zred körül a békéről, 18.52: Ope-rarészletek, 19.30: Előadás, 19: Csütörtök este.

Péntek

KOSSUTH-RÁDIÓ
8.22: Műsorismertetés, 8.30: A M. Rádió népi zenekara játszik, 9: Rádió-hős ifjúság, 9.20: Világéjszák Vas-zilissa, 10.10: Schubert dalok, 10.20: Kutyá — macska barátság, 10.50: Az Okos Macskó, 11: Nők negyedórá-ja, 11.20: Filmdalok, 11.30: Operarészletek, 12.10: Magyar népdalok, 12.35: Úttörő-híradó, 13: Táncczene, 14.25: A forró égőv alatt, 14.50: Gőceji népmesék, népdalok, 15.25: Hanglemezek, 16: A Gyermekrádió műsora, 16.20: Fialatok sporthíradó-ja, 16.40: Kínai dalok, 17.10: Van-nak-e véletlenek? 17.30: Szív küldi szívnek szívesen, 18: Riportműsor, 18.25: Román népdalok, 19: Külpoli-tikai kérdésekre válaszolunk, 19.15: Jó munkáért — szép muzsikát, — 19.54: Tessed választani...! 20: Esti Híradó, 20.25: Fialat művészek hang-versenye, 21.35: Sporthíradó, 22.15: Tíz perc külpolitika, 22.25: Táncoló billentyűk, 22.45: Villanás az égen.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Strauss-művek, 11.30: Mű-sorzárás, 14: Operarészletek, 14.50: Népek dalai, 15.30: Glinka műveiből, 16: Arany János dalaiból, 16.40: Zenekari hangverseny, 17.30: Az első nap, 18: Híres vonósnégyesek, 18.20: Harmonikaszólok, 18.30: Az épülő kommunizmus nagy országá-ban, 19: Kőrushangverseny.

Szombat

KOSSUTH-RÁDIÓ
8.22: Műsorismertetés, 8.30: Fű-vőzene, 8.50: Film és operamuzi-ka 9.20: Ifjú kutatók expedíciója, 9.45: A Gyermekrádió műsora, — 10.10: Zenekari hangverseny, 11: Francia kamarazene, 11.30: Válsí Gyula, a kiváló magyar matematik-us, 11.40: Vidám aratás — Kőrú-sok, 12.10: Hangszerek paródiája, 12.50: Olasz dalegyveleg, 13: Lukács László emlékezete, 13.20: Magyar táncok, 13.40: Fűvőzene, 14.25: Új Zenei Újság, 15.20: Előadás, 15.40: Szív küldi szívnek szívesen, 16.10: Könyv muzsika, színház, 16.40: Schubert-művek, 16.53: Hangleme-zek, 17.10: Kodály, Magyar népzene, 17.25: Könnyű zene, 17.40: Válaszo-lunk hallgatóinknak, 18: Táncczene, 18.20: Az épülő kommunizmus nagy országában, 19: Uton-útfélen, 19.05: Szombatesti muzsika, 20: Esti Híradó.

PETŐFI-RÁDIÓ

6.50: Filmmzene, 11.30: Műsor-zárás, 14: Operarészletek, 14.50: A Pli-vax-asztal, 15.20: Az opera minden-kié, 16.20: Táncczene, 16.40: Hangle-mezek, 17.05: A törvénytörők, — 17.25: Vonósnégyes, 18: Mese fel-nötteknek, 18.30: Hanglemezek, 19: Külpolitikai kalauz, 19.10: Szív küldi szívnek szívesen, 19.40: Király Zsófi, 20.05: Rádióénekkarok műsorából, 20.20: Sporthíradó, 20.40: Népszerű olasz operákból.

MEGBECSÜLÉST

Bessenyei György bihari emlékeinek!

Két évvel ezelőtt, 1953-ban jelent meg *Szaunder József* tanulmánya Bessenyei Györgyről, a magyar felvilágosodás kiemelkedő útörőjéről. Kultúrpolitikánk nagyra értékeli és ápolja napjaink előfutárának az érdemeit. Ezt bizonyítja az előbb említett tanulmány megjelenése is, valamint a Magyar Klasszikusok sorozatában megjelenő válogatott Bessenyei-művek kiadása (1953).

Hajdú-Bihar megye súlyos műveltségi problémákkal küzd. Besenyeyről való megismerése miatt. Ennek a cikknek nem lehet célja a nagy író érdemeiről és bihari életéről részletes ismertetést adni, legfeljebb néhány vonással választhatjuk itteni tevékenységét.

Bessenyei, — anyagi okokból, — 1782-ben hagyta el Bécsét és hazament szabolcsi birtokukra. 1785-ben, a birtok testvérek között való felosztása után átköltözött a bihari Feketetőbiba, majd 1787 tavaszától Pusztakovácsban találok egészen haláláig (1811. február 19). A helységet ma is Kovácsi-pusztaként tartják nyilván. Közigazgatásilag a Berettyóújfaluhoz mintegy nyolc kilométerre levő Bakonszeg községhez tartozik.

„A bihari remete“

közel negyedszázados tevékenysége aránylag közismert. Visszavonultságban élt, bár ez relatív életmódot jelent. Bessenyei ízai írói nagyságát az itteni írói művek adják: „A természet világa“, „A bihari remete“, „Magyarországnak törvényes állása“, „Az értelemnek keresése“, „Tarimenes utazása“, „A természet világa“ előszavában olvashatjuk: „Ha pedig én irásommal a közboldogság templomának oszlona alá egy követ tehetek, abból származott vigasztalásom a halálnak örök álmai között is hervulni kezd a hideg hamvaimat.“

Néhányszor bekocsizik Nagyváradra, Diószegre, ahol mint táblabíró részt vesz a megyeyűléseken. Néhány alkalommal jobbágysági ügyekben döntő úriszék tagjaként is megjelenik, de nem sokszor, mert mindig a vádlott parasztok mellett emelt szót. Egy 1804-ből való följegyzésében írja: „Engem husz esztendő elfolyása alatt háromszor hirtak el külömb-külföle helyen tartott dominális székekre, csak azért, hogy soha többet egybe se hívjanak. Ettem, ittam, olyan gorombaságokkal hálván meg a jóakaratot, hogy a gazda ügyét igazságtalannak találjam.“

Nem véletlenül írta Kazinczy-nak, hogy „megfojt a meleg“, és a József nádor elnöklete alatt álló helytartótanács sem véletlen rendelkezés folytán helyezte hatósági felügyelet alá. Haláláról is közel fél évszázaddal később szerzett tudomást a szélesebb közvélemény. A pesti Hazai Tudósítások 1811. június 8-i száma, a bécsi Magyar Kurir június 21-i száma közölte. Sírját 1883-ban derítették fel és az Akadémia emlékoszlopát állítottatott fölé. Viszont 1899-ben egyik irodalomtörténészünk már panaszt emel: „A sírhantot védő léckerítés elkorhadt, a gyepet átvádk, kálánkkörök, tüskébokrok lepték el, a síremlékhez a falu csürhéjének mocskos díszai járnak döngölődni.“

Sajnálatos tény, de ma is szomorú látvány tárul elénk.

A Berettyó-gáthoz mintegy tizenöt méterre levő emlékművet, felelőtlen elemek már le is döntötték. Néhány hónapja újból talpraállították ugyan, de más nem történt. *Okrós István* tanító lelkes tevékenysége önmagában nem lehet elég. Gondozásnak alig van nyoma, hanyagság, gaz, elfeledés. Ezen semmit sem ment az, hogy hamvait a háború előtt Nyíregyházára vitték át. Itt viszont meg kell je-

gyeznünk egy döntő hírt. *Nadányi Zoltán* Aranypiros pillangó című most megjelent posthumus válogatott verskötetének utószavát a költő leánya, *Nadányi Gertrud* írta. Ebben a visszaemlékezésben a következő rendkívüli érdekességet olvashatjuk: „(A bakonszegi epizódok közé tartozik egy groteszk s mindmáig mélységesen tiltakolt ügy: Nyíregyháza akkoriban perelte el a bakonszegiekétől Bessenyei György földi maradványait. Az egyik ravasz Nadányi-rokon azonban, aki az exhumálásra vállalkozott, sajnálta faluját ilyen nevezetességtől megfosztani, úgyhogy Nyíregyháza máig is egy komdás csontjaival büszkélkedik Bessenyei gyanánt. Apának, mint a titokba beavatott, derísen rejtegette egész életében a csíny emléket.)“ — (Magvető Könyvkiadó Bp., 1955. 281—282. oldal). Különös, hogy az emberi hiúság néha milyen ostobaságot eredményez. Utolsó kívánsága szerint

itt temették el

egyházi szertartás nélkül. egyik kedvenc fája alá. *Nadányi Gertrud* közlése alapján tehát ma is itt nyugszik, ezt a helyet a jelenlegi négy nagyobb megbecsülésben kell részesíteni.

Nem sokkal különb a helyzet a sírhoz mintegy százhusz méterre levő egykori házával kapcsolatban sem. A Berettyóújfalui Gimnázium jónéhány évvel ezelőtt elhelyezett és már szinte olvashatatlan kopott deszkablábján kívül semmi sem jelzi, hogy a magyar felvilágosodás legjelentősebb alkotásai ezen falvakon belül vettek papírra. A ház jelenleg *Pályi Antal* egyénileg dolgozó paraszt tulajdona. A telekkönyvben így jel-

Kardos Albert

IRODALMI EMLÉKVERSENY

Debrecen Város Tanácsa oktatási osztálya ebben az iskolai évben is megrendezte az immár hagyományossá vált *Kardos Albert* irodalmi versenyt. Az idei versenynek külön jelentőséget adott az a körülmény, hogy a kiváló nevelő éppen 10 esztendeje lett a fasiszmus áldozata egy ausztriai gyűjtőtáborban.

A versenyben városunk öt középiskolájának huszonöt ta-

Néhány napja nyílt meg a Déri Múzeum kiállítási termében a kiváló magyar festőművész-pedagógus, *Balló Ede* (1859—1937) másolat-gyűjteményének kiállítása. *Balló Ede*, a budapesti Mintarajzkola (a mai Képzőművészeti Főiskola) tanára, nemcsak kitűnő realista arcképeket festett, hanem főként az európai festészet kimagasló alkotásairól készített másolat-gyűjteményével tett nagy szolgálatot népének. *Balló Ede* bejárta Európa majd minden nevezetes múzeumát, képtárát s gondos, évekig tartó munkával, alapos technikai tanulmányokat végezve (könyvet is írt a festészet technikájáról) másolta a kiváló művészek jellemző alkotásait. A Déri Múzeum kiállítása ennek a jelentős gyűjteménynek néhány kiemelkedő darabját mutatja be.

BALLÓ EDE MÁSOLATAI közül a legkorábbiak a kapitalizmus korai, fejlődő, előremutató korszakának — az olasz reneszánsznak néhány alkotását mutatják be. A legkorábbi, de egyúttal a legsikerültebbek egyike a hirhéd *Lucrecia Borgia*-t mutatja be *Bartolomeo Veneto* (működött

1500—1530 között) képe nyomán. A festmény felfogásában még a korai reneszánsz, világos, tiszta formákra s színekre törekvő szemléletet tükrözi. Ezzel szemben az érett, sőt későreneszánsz puha, festői felfogására is találunk meggyőző példákat a kiállításon: két nagy velencei festő — *Jacopo Tintoretto* (1518—1594) és *Vecellio Tizian* arcképein.

A német reneszánsz festészetet ifj. *Hans Holbein* (1497—1543) egy kitűnő jellemképe ismerteti meg a nézővel: ez a portré a nagy reformátortól, *Zwingli*-ről készült.

A NÉMET RENESZÁNSZ festészetét ifj. *Hans Holbein* (1497—1543) egy kitűnő jellemképe ismerteti meg a nézővel: ez a portré a nagy reformátortól, *Zwingli*-ről készült.

HOLLANDIÁBAN — ahol a protestáns szemlélet következtében — csak a világi művészet

fejlődik — jelenik meg *Rembrandt* (1606—1669), akinek lehetőségeiből, legátalább másolatait éppen *Balló Ede* nének köszönhetjük. Bár *Rembrandt* rendkívül gazdag finom festői-
ségi s magkapó erejű népi jellegű realizmusát néha még neki sem sikerült teljes értékűen visszaadni, mégis kiemelkedő *Rembrandt* egyik korai tájképéről, továbbá a nagy holland mester édesanyjáról készített képi másolatai.

ASpanyol festők közt a déli realizmus egyik úttörőjének *Velasquez*-nek (1599—1660) *Margherita* infánsnőt ábrázoló képére hívjuk fel a figyelmet, *Francisco Goya* (1746—1828) képét viszont az eredetiben (a budapesti Szépművészeti Múzeumban) kell megtekinteni.

A *Balló Ede* kiállítás nagyon alkalmas arra, hogy a modern festészet úttörő, haladó mestereiről azok is némi fogalmat nyerhessenek, akiknek nincs módjukban ezeket eredetiben tanulmányozni s ezért nagy népszerűvé vált az ennek a kis, de tanulságos másolat-gyűjteménynek.

KARDOS ALBERT irodalmi emlékeinek! — a nagy író érdemeiről és bihari életéről részletes ismertetést adni, legfeljebb néhány vonással választhatjuk itteni tevékenységét.

KARDOS ALBERT irodalmi emlékeinek! — a nagy író érdemeiről és bihari életéről részletes ismertetést adni, legfeljebb néhány vonással választhatjuk itteni tevékenységét.

A varsói VIT-re utazik a Debreceni Népi Együttes táncgyűjtője és zenekara

Tegnap, a késő esti órákban fővárosban nagy sikert aratott Debreceni Népi Együttes táncgyűjtője és zenekara tagjaitól és vezetőitől az alábbi távirat érkezett szerkesztőségünkbe: „Örömmel jelentjük, hogy feladatunkat teljesítettük és ennek eredményeként a táncgyűjtője és a zenekar a varsói VIT-re utazik. Debreceni Népi Együttes.“

Nagy örömmel értesültünk népi együttesünk nagy kitüntetéséről és biztosak vagyunk abban, hogy mint 1953-ban, a bukaresti VIT-en az együttes énekkara, ugyanúgy most a táncgyűjtője és a zenekar is megállja helyét és hírt, dicsőséget szerez a magyar népi kultúrának valamint az együttes szülővárosának, Debrecennek, a testvéri Lengyelországban.

A Csokonai Színház Bán bán előadásával kezdődik hétfőn este a Nemzeti Színházban a magyar színházak ünnepi hete

A debreceni Csokonai Színház Erkel: *Bán bán* című operájával és *Schiller: Armány és szerelem* előadásával szerepel a magyar színházak ünnepi hetén. Téri Árpád, a színház igazgatója az előkészületekről a következőket nyilatkozta:

— Rendkívül nagy jelentőségűnek tartjuk — mondotta, — hogy lehetőségünk van operával és prózával egyaránt bemutatkozni. Ez az első alkalom, hogy a fesztiválokra a debreceni Csokonai Színház a zenés műfajban is megismerhetik. Ugy érezzük, hogy e két darabon keresztül a színház egészéről képet tudunk adni. Színházunk, amely öt éve gerincében egységes és változatlan, arra büszke, hogy a művé-

szi színvonal emelkedésével együtt a debreceni közönséggel megszerette a színházi kultúrát. Ezt a határozott fejlődést, a színház felé fordulást bizonyítja az is, hogy ebben az idényben nézőszám terén „évadcsúcsot“ értünk el. Azt szeretnénk, hogy a budapesti fesztiválon is kiérdemeljük azt a sikert, amelyet debreceni előadásainkon oly jólesően mélyen szívünkbe zártunk.

A Csokonai Színház a Bán bánnal hétfőn este lép a fővárosi közönség elé a Nemzeti Színházban, a magyar színházak ünnepi hetének megnyitóján. A Debrecenben oly formán sikert aratott opera reméljük Budapesten is kivívja a közönség és a szakemberek teljes elismerését.

KÖNYVTÁR NYILT

A NAGYERDEI FÜRDŐBEN

A Megyei Könyvtár a fürdőzők szórakozásának, művelődésének, tanulási lehetőségeinek segítésére június 16-án strandkönyvtárat nyitott.

A könyvtárban főként szórakoztató rövid olvasmányok, novellás kötetek, „Olecsó Könyvtár“ kiadványok találhatóak. Gondolt a Megyei Könyvtár azokra is, akik vizsgáikra a fürdő árnyas lombjai

alatt egy-egy zuhanyfürdő közbeiktatásával kívánják felkészülni, viszont azokról sem feledkezett meg, akik ideológiai, vagy szakmai ismereteiket a jótékony nap barnító hatása közben akarják bővíteni. A legújabbak részére pedig érdekes mesekönyvek állnak rendelkezésre.

Zeke Zoltán
Megyei Könyvtár

A bandungi értekezéslet

Az Országos Békatanács külpolitikai füzetsorában megjelent *Arkus István: Bandungi című írása*. A füzet az ázsiai és afrikai népek bandungi konferenciája eredmé-

nyének tükrében feltárja azokat a történelmi jelentőségű változásokat, amelyek Ázsiában és Afrikában a legutóbbi idők során végbementek.

A REALIZMUS NAGY MESTEREI

(Balló Ede festőművész másolatainak kiállítása)

1505—1530 közt) képe nyomán. A festmény felfogásában még a korai reneszánsz, világos, tiszta formákra s színekre törekvő szemléletet tükrözi. Ezzel szemben az érett, sőt későreneszánsz puha, festői felfogására is találunk meggyőző példákat a kiállításon: két nagy velencei festő — *Jacopo Tintoretto* (1518—1594) és *Vecellio Tizian* arcképein.

A NÉMET RENESZÁNSZ festészetét ifj. *Hans Holbein* (1497—1543) egy kitűnő jellemképe ismerteti meg a nézővel: ez a portré a nagy reformátortól, *Zwingli*-ről készült.

HOLLANDIÁBAN — ahol a protestáns szemlélet következtében — csak a világi művészet

fejlődik — jelenik meg *Rembrandt* (1606—1669), akinek lehetőségeiből, legátalább másolatait éppen *Balló Ede* nének köszönhetjük. Bár *Rembrandt* rendkívül gazdag finom festői-
ségi s magkapó erejű népi jellegű realizmusát néha még neki sem sikerült teljes értékűen visszaadni, mégis kiemelkedő *Rembrandt* egyik korai tájképéről, továbbá a nagy holland mester édesanyjáról készített képi másolatai.

ASpanyol festők közt a déli realizmus egyik úttörőjének *Velasquez*-nek (1599—1660) *Margherita* infánsnőt ábrázoló képére hívjuk fel a figyelmet, *Francisco Goya* (1746—1828) képét viszont az eredetiben (a budapesti Szépművészeti Múzeumban) kell megtekinteni.

A *Balló Ede* kiállítás nagyon alkalmas arra, hogy a modern festészet úttörő, haladó mestereiről azok is némi fogalmat nyerhessenek, akiknek nincs módjukban ezeket eredetiben tanulmányozni s ezért nagy népszerűvé vált az ennek a kis, de tanulságos másolat-gyűjteménynek.

KARDOS ALBERT

